

Needs assessment and design of training content for those convicted of drug crimes in Ghezelhesar prison with the aim of improving mental health in their behavior

Seyed Mehdi Panahi¹, Akbar Mohamadi², Davood Manavipour³

1. Ph.D Candidate in Educational Psychology, Department of Educational Psychology, Garmsar Branch, Islamic Azad University, Garmsar, Iran. E-mail: Mehdipanahi0963@gmail.com

2. Assistant Professor, Department of Educational Psychology, Garmsar Branch, Islamic Azad University, Garmsar, Iran. E-mail: psychic2006@gmail.com

3. Associate Professor, Department of Educational Psychology, Garmsar Branch, Islamic Azad University, Garmsar, Iran. E-mail: manavipor53@yahoo.com

ARTICLE INFO

Article type:

Research Article

Article history:

Received 09 December 2024

Received in revised form 04 January 2025

Accepted 08 February 2025

Published Online 21 April 2025

Keywords:

educational needs assessment, mental health, drug crime convicts, Ghezelhesar prison

ABSTRACT

Background: An important factor in the assessment and treatment of those convicted of drug crimes is their mental health screening. Educating and empowering those convicted of drug offenses in prison can act as a preventative measure and prevent the continuation of crime and addiction after their release.

There is a research gap regarding the design of an educational package to promote mental health in the behavior of those convicted of drug offenses.

Aims: This research was conducted with the aim of assessing the needs and designing special educational content for those convicted of drug crimes in Ghezelhesar prison, with the aim of improving their mental health behavior.

Methods: In terms of purpose, this research was applied and in terms of the type of data, it was a mixture of exploratory type and content analysis. The statistical population of the research includes scientific documents and evidence published in the field of mental health of prisoners from 2012 to 2024 and there were 18 academic and organizational experts who were selected using the theoretical saturation principle and purposive sampling method. The data collection tool in the experts section was a semi-structured interview. analyze the data of this study, thematic analysis method and Maxqda software were used.

Results: The results of this study showed that the educational needs of those convicted of drug offenses in Ghezelhesar Prison include: awareness about addiction and its effects, communication skills, social skills, anger and emotion management skills, conflict resolution skills, stress coping skills, skills to increase mental resilience and skills It was problem solving and decision making.

Conclusion: Based on the findings of this study, holding educational programs in the form of discussion groups and workshops focused on addiction awareness, communication and social skills for those convicted of drug offenses can improve Mental health in their behavior.

Citation: Panahi, S.M., Mohamadi, A., & Manavipour, D. (2025). Needs assessment and design of training content for those convicted of drug crimes in Ghezelhesar prison with the aim of improving mental health in their behavior. *Journal of Psychological Science*, 24(146), 213-237. [10.52547/JPS.24.146.213](https://doi.org/10.52547/JPS.24.146.213)

Journal of Psychological Science, Vol. 24, No. 146, 2025

© The Author(s). DOI: [10.52547/JPS.24.146.213](https://doi.org/10.52547/JPS.24.146.213)

✉ **Corresponding Author:** Akbar Mohamadi, Assistant Professor, Department of Educational Psychology, Garmsar Branch, Islamic Azad University, Garmsar, Iran.

E-mail: psychic2006@gmail.com, Tel: (+98) 9123895367

Extended Abstract

Introduction

Given the increase in drug-related crimes, addressing the issue of addiction in current societies is very important (Abbasi Kalimani & Mahboubi, 2020). Drug use has become a very important and dangerous social issue, not only because of its adverse effects on individuals, but also because of its negative consequences for society (Namdarian & Janipoor Robati, 2020). Addressing the issue of addiction and providing treatment and support services to people with addiction demonstrates respect for human rights and social justice (Hwang, 2023).

One of the factors that predispose individuals to addiction is mental health (Baghban Baghestan & Ghoddousinejad, 2011). Considering the importance of mental health in predicting and preventing many disorders, paying attention to this area is of great importance. Also, facilitating assistance for people to achieve mental health is an effective strategy in reducing the risk of addiction (Kunyk et al., 2016).

For those those convicted of drug crimes, mental health is considered an important factor in their assessment and treatment. People convicted of drug crimes may experience addiction-related mental health problems, including anxiety, depression, reduced decision-making ability, psychological instability, emotional distress, and behavioral problems. In general, ensuring the mental health of those convicted of drug crimes is of great importance because mental health improves their quality of life and increases the likelihood of success in the recovery process and return to society (Khaledian et al., 2018). On the other hand, studies indicate that the cause of the growth of delinquency in society is the lack of education (Shahidi & Mirzakhani, 2023). By providing life skills training to convicts, they can be empowered to learn the skills that are essential for a successful and healthy life. Teaching communication skills, emotion regulation, problem solving, and decision-making can help convicts improve their mental health and behavior. On the other hand, by teaching appropriate content to convicts, they feel that their needs and problems are understood, and this can have an impact on improving their morale and

increasing their satisfaction (Brooke, J., & Rybacka, 2020). Failure to pay attention to the mental health of drug convicts can lead to an increased risk of crime. Ignoring the factors affecting crime, failing to teach effective solutions to dealing with mental problems, and failing to strengthen life skills may lead to maladaptive behaviors, future recidivism, and an increased risk of drug addiction. Failure to provide appropriate training to manage and reduce these problems can keep them in an unstable mental state (Sahraei et al., 2023).

Many people in the care of the justice system have mental health and substance abuse problems. Identifying the most effective treatments for this vulnerable population is important (Perry et al., 2019). Also, improving the psychological health of prisoners is one of the programs of the Prisons Organization, which prevents recidivism (Valizadeh et al., 2020). Therefore, those convicted of drug crimes in prison need education and empowerment so that they can acquire the skills and information needed to manage and control addiction and maladaptive behaviors in life after release. By providing specific and effective training, convicts can acquire the skills and information necessary to change maladaptive behaviors and prevent drug relapse.

Considering what has been said, this research seeks to answer the fundamental question of what are the special needs of those convicted of drug crimes in Ghezelhesar Prison with the aim of promoting mental health in their behavior, and what training package can be designed in this regard?

Method

In terms of purpose, this research was applied and in terms of the type of data, it was a mixture of exploratory type and content analysis. The statistical population of the research includes scientific documents and evidence published in the field of mental health of prisoners from 2012 to 2024 and there were 18 academic and organizational experts who were selected using the theoretical saturation principle and purposive sampling method. The data collection tool in the experts section was a semi-structured interview. To analyze the data of this study, thematic analysis method (basic, organizing and global themes) and Maxqda software were used.

Results

A total of 18 experts participated in this study. 14 (78.77%) of the participants were university professors and 22.22% of them were prison experts. 16 (89%) of the participants had a specialized doctoral degree and 2 (11%) had a master's degree. Also, in terms of academic field, 9 people (50%) were in educational psychology, 4 people (22%) were in general psychology, 3 people (17%) were in

counseling, and 2 people (11%) were in educational management. In addition, in terms of age, 5 (28%) of the participants were under 45 years old, 6 (33%) were between 45 and 50 years old, 4 (22%) were between 51 and 55 years old, and 3 (17%) were over 55 years old. The codings extracted from the systematic literature review and interviews with experts to identify the needs of those convicted of drug crimes are presented in Table 1.

Table 1. codings extracted from the systematic literature review and interviews with experts to identify the needs of those convicted of drug crimes

Global Themes	Organizing Themes	Basic Themes
Identifying the needs of those convicted of drug crimes	awareness about addiction and its effects	Awareness about types of addiction Awareness about physical and psychological consequences Awareness about social and economic consequences Awareness about prevention and treatment methods Awareness about support resources and organizations
	communication skills	Speaking Skills Listening Skills Nonverbal Skills Writing Skills
	social skills	Interpersonal Communication Skills Group Communication Skills Social interaction Group interaction Social thinking skills Social problem-solving ability Empathy and human interaction ability Conflict resolution ability Emotion recognition Emotion regulation
	anger and emotion management skills	Decision-making in emotional situations Effective communication in emotional situations Conflict resolution skills
	conflict resolution skills	Ability to understand and interact with others Self-awareness in emotional situations Conflict Recognition Conflict Analysis Conflict Decision Making Negotiation and Collaboration Emotion Management Creating Constructive Solutions Evaluating Results Understanding stress Physiological Stress Management Behavioral Stress Management Constructive Thinking Social Support Problem Solving Skills Recognizing and understanding emotions Positive thinking strategies Ability to manage emotions Effective communication Self-awareness Hope and making a positive difference
	stress coping skills	Ability to recognize and identify the causes and factors of the problem Select and evaluate options Plan and organize operations Confidence in decision-making Creative problem solving
	skills to increase mental resilience	
	Problem-solving and decision-making skills	

Conclusion

This research was conducted with the aim of assessing the needs and designing special educational content for those convicted of drug crimes in Ghezelhesar prison, with the aim of improving their mental health behavior.

The findings of this study showed that awareness about addiction and its effects is one of the educational needs of those convicted of drug crimes in Ghezelhesar Prison, through which the mental health of these prisoners can be improved. Awareness about addiction and its effects can help prisoners better understand how addiction affects their lives and behavior. This awareness can increase fear of drug-related illnesses and negative impacts on personal and social relationships (Liu et al., 2021),

Also, the findings of this study showed that communication skills were one of the educational needs of those convicted of drug crimes in Ghezelhesar Prison, through which their mental health could be improved. Understanding and developing communication skills can assist prisoners in personal, family, and social communication and help build healthy and effective relationships. This improvement in personal and family relationships can improve prisoners' mental health and strengthen their sense of belonging to their family (Stanton & Rose, 2020).

The findings of this study also showed that social skills were one of the educational needs of those convicted of drug crimes in Ghezelhesar Prison, through which the mental health of prisoners could be improved. Social skills can help prisoners interact more effectively with other prisoners and prison staff. These interactions can increase feelings of social connectedness and prevent withdrawal and isolation in prison. When prisoners can connect with constructive and inspiring people, their motivation and hope for the future are strengthened and they are inspired by positive people (Butler et al., 2022).

Another finding of this study showed that anger and emotion management skills were one of the educational needs of drug-related offenders in Ghezelhesar Prison, through which the mental health of the convicts could be improved. Anger management skills help them learn constructive and

adaptive strategies for managing their anger. Emotion management skills can help them identify their emotions accurately and learn constructive ways to express their feelings. Prisoners can use positive methods such as deep breathing exercises, concentration exercises, and art exercises to improve their ability to recognize and manage their emotions (Jones et al., 2020).

In addition, the findings of the present study showed that conflict resolution skills were one of the educational needs of prisoners convicted of drug crimes Ghezelhesar Prison, which can be used to improve the mental health of prisoners. Prisoners may face various conflicts and violence due to prison conditions, pressures, and tensions. Conflict resolution skills help them learn constructive strategies for resolving conflicts and pursue more peaceful and constructive solutions instead of using violent methods. These skills help them to use more useful social networks in the process of rebuilding themselves and thinking about the future, and to take advantage of existing opportunities to empower and improve their lives after prison (Henry, 2020).

Another finding of this study showed that stress coping skills were one of the educational needs of drug convicts in Ghezelhesar Prison, through which their mental health could be improved. Stress coping skills can help prisoners find effective strategies to reduce stress and anxiety. Stress coping skills help prisoners improve their behaviors and reduce unproductive behaviors related to stress and self-regulatory insufficiency (Stephenson et al., 2021).

The findings of this study showed that another educational need of those convicted of drug offenses in Ghezelhesar Prison was the skill of increasing psychological resilience, through which their mental health could be improved. Increasing psychological resilience helps them find effective strategies for managing stress and anxiety. By utilizing this skill, prisoners can increase their self-confidence and make the most of prison resources and opportunities to improve themselves and their future lives (Browne et al., 2022).

Another finding of this study showed that problem-solving and decision-making skills were one of the educational needs of those convicted of drug crimes

in Ghezelhesar Prison, through which the mental health of prisoners could be improved. Problem-solving skills help prisoners analyze issues in a logical and structured way. Also, decision-making skills help prisoners choose the best options from among different options. This decision-making ability gives prisoners a sense of personal power and responsibility, and creates a significant improvement in their quality of life and future prospects (Craswell et al., 2021).

Based on the findings of this study, holding educational programs in the form of discussion groups and workshops focused on addiction awareness, communication and social skills for those convicted of drug offenses can improve Mental health in their behavior.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines: This article is derived from the first author's doctoral dissertation in field of Educational Psychology at Garmsar Branch, Islamic Azad University. In order to maintain ethical principles in this research, it was tried to inform the interviewees about the recording of their voice before starting the interview. The words and vocabulary of the interviewees were fully implemented and analyzed without interference. The interview was conducted with the full consent of the interviewees and they were aware of the purpose of the research.

Funding: This study was conducted as a PhD thesis with no financial support.

Authors' contribution: The first author of the article is the principal researcher. The second author is the supervisor, and the third author is the thesis advisor.

Conflict of interest: The authors declare no conflict of interest for this study.

Acknowledgments: We hereby thank and appreciate all the experts who participated in this research.

نیازسنجی و طراحی محتوای آموزش محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار با هدف ارتقاء سلامت روان در رفتار آنها

سید مهدی پناهی^۱، اکبر محمدی^۲، داود معنوی پور^۳

۱. دانشجوی دکتری روانشناسی تربیتی، گروه روانشناسی تربیتی، واحد گرمسار، دانشگاه آزاد اسلامی، گرمسار، ایران.

۲. استادیار، گروه روانشناسی تربیتی، واحد گرمسار، دانشگاه آزاد اسلامی، گرمسار، ایران.

۳. دانشیار، گروه روانشناسی تربیتی، واحد گرمسار، دانشگاه آزاد اسلامی، گرمسار، ایران.

چکیده

مشخصات مقاله

نوع مقاله:

پژوهشی

تاریخچه مقاله:

دریافت: ۱۴۰۳/۰۹/۱۹

بازنگری: ۱۴۰۳/۱۰/۱۵

پذیرش: ۱۴۰۳/۱۱/۲۰

انتشار برخط: ۱۴۰۴/۰۲/۰۱

کلیدواژه‌ها:

نیازسنجی آموزشی،

سلامت روان،

محکومین جرائم مواد مخدر،

زندان قزلحصار

زمینه: یک عامل مهم در ارزیابی و درمان محکومین به جرائم مواد مخدر، بررسی سلامت روان آنها است. آموزش و توانمندسازی محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان می‌تواند به صورت پیشگیرانه عمل کرده و از تداوم بروز جرم و اعتیاد پس از آزادی آنها جلوگیری کند. در مورد طراحی بسته آموزشی جهت ارتقاء سلامت روان در رفتار محکومین به جرائم مواد مخدر، خلا پژوهشی وجود دارد.

هدف: این پژوهش با هدف نیازسنجی و طراحی محتوای آموزشی ویژه محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار با هدف ارتقاء سلامت روان در رفتار آنها انجام شد.

روش: این پژوهش به لحاظ هدف، کاربردی و به لحاظ نوع داده‌ها، آمیخته از نوع اکتشافی و تحلیل محتوا بود. جامعه آماری پژوهش شامل اسناد و مدارک علمی منتشر شده در حوزه سلامت روان زندانیان از سال ۲۰۱۲ تا ۲۰۲۴ میلادی و خبرگان دانشگاهی و سازمانی به تعداد ۱۸ نفر بودند که با استفاده از اصل اشباع نظری و روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند. ابزار جمع‌آوری داده‌ها در بخش خبرگان، مصاحبه نیمه ساختاریافته بود. برای تجزیه و تحلیل داده‌های این پژوهش از روش تحلیل مضمون (مضامین پایه، سازمان دهنده و فراگیر) و نرم‌افزار Maxqda استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج این پژوهش نشان داد، نیازهای آموزشی محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار شامل آگاهی درباره اعتیاد و اثرات آن، مهارت‌های ارتباطی، مهارت‌های اجتماعی، مهارت‌های مدیریت خشم و احساسات، مهارت حل تعارض، مهارت‌های مقابله با استرس، مهارت افزایش تاب‌آوری روانی و مهارت‌های حل مسئله و تصمیم‌گیری بود.

نتیجه‌گیری: بر اساس یافته‌های این پژوهش، برگزاری برنامه‌های آموزشی در قالب گروه‌های گفتگو و کارگاه‌های متمرکز بر آگاهی از اعتیاد، مهارت‌های ارتباطی و اجتماعی برای محکومین به جرائم مواد مخدر می‌تواند سلامت روان در رفتار آنها را ارتقاء دهد.

استناد: پناهی، سید مهدی؛ محمدی، اکبر؛ و معنوی پور، داود (۱۴۰۴). نیازسنجی و طراحی محتوای آموزش محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار با هدف ارتقاء سلامت روان در رفتار آنها. مجله علوم روانشناختی، دوره ۲۴، شماره ۱۴۶، ۲۱۳-۲۳۷.

مجله علوم روانشناختی، دوره ۲۴، شماره ۱۴۶، ۱۴۰۴. DOI: [10.52547/JPS.24.146.213](https://doi.org/10.52547/JPS.24.146.213)

© نویسنده‌گان.

✉ نویسنده مسئول: اکبر محمدی، استاد یار، گروه روانشناسی تربیتی، واحد گرمسار، دانشگاه آزاد اسلامی، گرمسار، ایران. رایانامه: psyhic2006@gmail.com

تلفن: ۰۹۱۲۳۸۹۵۳۶۷

مقدمه

با توجه به فزونی ارتکاب جرائم مرتبط با مواد مخدر، پرداختن به مسئله اعتیاد^۱ در جوامع کنونی بسیار حائز اهمیت است (عباسی کلیمانی و محبوبی، ۱۳۹۹). اعتیاد یک مشکل اجتماعی است و تأثیرات آن را می‌توان در تمام جوانب زندگی فرد و جامعه مشاهده کرد. اعتیاد به مواد مخدر^۲ می‌تواند منجر به مشکلات فردی، خانوادگی، اجتماعی و اقتصادی شود. این مشکلات از تخریب سلامت جسمانی و روانی فرد تا آسیب‌های اجتماعی، خسارات مالی، از دست دادن فرصت‌های شغلی و تحصیلی و افزایش نرخ جرائم، تأثیرات اعتیاد به شکل گسترده‌ای قابل مشاهده است (بیانی و همکاران، ۱۴۰۲). مصرف مواد مخدر نه تنها به دلیل آثار سوء فردی، بلکه هم‌چنین به دلیل پیامدهای منفی آن برای جامعه، به مسئله اجتماعی بسیار مهم و خطرناکی تبدیل شده است (نامداریان و جانی‌پور رباطی، ۱۳۹۹). هم‌چنین اعتیاد باعث کاهش سطح سلامت عمومی جامعه می‌شود. افراد مبتلا به اعتیاد ممکن است با انواع مشکلات جسمانی و روانی شامل بیماری‌های مزمن، اضطراب، افسردگی، انتقال بیماری‌های عفونی و سایر مشکلات سلامتی مواجه شوند. بنابراین، پرداختن به اعتیاد و ارائه خدمات بهداشتی و درمانی مناسب به افراد مبتلا به اعتیاد، می‌تواند به بهبود سلامت عمومی و کاهش بار بیماری و مشکلات مرتبط با آن منجر شود. در این راستا، اعتیاد در سنین پایین‌تر به ویژه در جوانان، خطرات بیشتری را به همراه دارد. آگاهی و آموزش درباره خطرات مصرف مواد مخدر، ارائه خدمات پیشگیرانه و درمانی، ایجاد فرصت‌های سازنده و توانمندسازی جوانان برای انتخاب‌های سالم و سازنده، می‌تواند به جلوگیری از اعتیاد در جوانان و حفظ سلامت آینده جامعه کمک کند (بیانی و همکاران، ۱۴۰۲).

اعتیاد در جوامعی که اعتیاد در آنها رایج است، باعث بروز خسارات اقتصادی و اجتماعی می‌شود. هزینه‌های مرتبط با درمان، بازپروری و حمایت از افراد مبتلا به اعتیاد بسیار بالا است. هم‌چنین، نرخ بیکاری، آسیب‌های اجتماعی، خسارات مالی و ناامنی اجتماعی در این جوامع افزایش می‌یابد. بنابراین، پرداختن به مسئله اعتیاد و پیشگیری از آن، نه تنها به جلوگیری از خسارات اجتماعی و اقتصادی، بلکه به توسعه پایدار جامعه و افزایش کیفیت زندگی مردم کمک می‌کند. از سوی دیگر، اعتیاد یک

مشکل بهداشت عمومی است و تأثیرات آن بر فرد و جامعه را نباید نادیده گرفت. هر فرد حق دارد تا به خدمات بهداشتی و درمانی مناسب دسترسی داشته باشد و به او کمک شود تا از اعتیاد بهبود یابد. پرداختن به مسئله اعتیاد و ارائه خدمات درمانی و پشتیبانی به افراد مبتلا به اعتیاد، نشان از احترام به حقوق بشر و عدالت اجتماعی است (هوانگ، ۲۰۲۳).

یکی از عوامل زمینه‌ساز در آمادگی به اعتیاد در افراد مختلف، سلامت روانی^۳ است (باغبان باغستان و قدوسی‌نژاد، ۱۳۹۰). منظور از سلامت روان، قابلیت ارتباط موزون و هماهنگ با دیگران، اصلاح محیط فردی و اجتماعی و حل تضادها و تمایلات شخصی به طور منطقی، عادلانه و مناسب است (سازمان بهداشت جهانی^۴، ۲۰۱۶، به نقل از سهرابی و همکاران، ۱۳۹۷). با توجه به اهمیت سلامت روانی در پیش‌بینی و پیشگیری بسیاری از اختلالات، توجه به این حیطه از اهمیت بالایی برخوردار است و هم‌چنین تسهیل کمک رسانی برای رسیدن افراد به سلامت روانی، یک راهکار مؤثر در کاهش خطر ابتلا به اعتیاد است (کونیک و همکاران، ۲۰۱۶). در مورد محکومین به جرائم مواد مخدر، سلامت روان به‌عنوان یک عامل مهم در ارزیابی و درمان آن‌ها مدنظر قرار می‌گیرد. افرادی که به جرم مواد مخدر محکوم شده‌اند، ممکن است با مشکلات روانی مرتبط با اعتیاد، اضطراب، افسردگی، کاهش توانایی تصمیم‌گیری، ناپایداری روان‌شناختی، ناراحتی هیجانی و مشکلات رفتاری مواجه شوند. درمان سلامت روان محکومین به جرائم مواد مخدر باید به شیوه‌هایی انجام شود که بهبود سلامت روانی آن‌ها را هدف قرار داده و به عوامل مؤثر در اعتیاد و مشکلات روان‌شناختی آن‌ها پرداخته شود. این شیوه‌های درمانی می‌تواند شامل مشاوره روان‌شناختی، درمان دارویی، حمایت اجتماعی، آموزش مهارت‌های زندگی و بهبود روابط اجتماعی باشد. به طور کلی، تأمین سلامت روانی محکومین به جرائم مواد مخدر از اهمیت بالایی برخوردار است زیرا سلامت روانی، بهبود کیفیت زندگی آن‌ها و احتمال موفقیت در فرآیند بهبود و بازگشت به جامعه را افزایش می‌دهد (خالدیان و همکاران، ۱۳۹۷).

از طرف دیگر، مطالعات انجام شده حاکی از آن است که علت رشد بزهکاری‌ها در جامعه، عدم آموزش است (شهیدی و میرزاخان، ۱۴۰۲). با ارائه آموزش مهارت‌های زندگی به محکومین، می‌توان آن‌ها را در

³. mental health

⁴. World Health Organization

¹. addiction

². drug addiction

یادگیری مهارت‌هایی که برای زندگی موفق و سالم ضروری هستند، توانمند کرد. آموزش مهارت‌های ارتباطی، تنظیم هیجان، حل مسئله و تصمیم‌گیری می‌تواند به محکومین در ارتقاء سلامت روان و بهبود رفتارهایشان کمک کند. آموزش‌های ویژه محکومین می‌تواند به آن‌ها کمک کند تا دانش و مهارت لازم برای بازگشت موفق به جامعه را به دست آورند. با تقویت مهارت‌های شغلی، تحصیلی و اجتماعی، آن‌ها در پیدا کردن فرصت‌های شغلی، ادامه تحصیل و برقراری روابط سالم در جامعه موفق‌تر خواهند بود. از سوی دیگر، با آموزش محتوای مناسب به محکومین، آنان احساس می‌کنند که نیازها و مشکلات‌شان درک شده و این موضوع می‌تواند در بهبود روحیه و افزایش رضایت آن‌ها تأثیر داشته باشد (بروک و رایباکا، ۲۰۲۰). عدم توجه به سلامت روان محکومین مواد مخدر می‌تواند منجر به افزایش خطر ریسک جرم شود. بی‌توجهی به عوامل مؤثر بر جرم، عدم آموزش راه‌حل‌های مؤثر در مواجهه با مشکلات روانی و عدم تقویت مهارت‌های زندگی، ممکن است باعث بروز رفتارهای ناسازگار، تکرار جرم در آینده و افزایش خطر اعتیاد به مواد مخدر شود. بدون آموزش‌های مناسب درباره عوارض و خطرات مواد مخدر و نیز توانایی‌های مدیریت استرس و ایجاد تغییر در رفتارهای مضر، احتمال بروز و افزایش اعتیاد به مواد مخدر بالا می‌رود. هم‌چنین عدم توجه به سلامت روان محکومین می‌تواند منجر به افزایش مشکلات روان‌شناختی همچون افسردگی، اضطراب، خشم و ناتوانی در مدیریت هیجانات در محکومین مواد مخدر شود. عدم ارائه آموزش‌های مناسب برای مدیریت و کاهش این مشکلات، می‌تواند آن‌ها را در وضعیت ناپایدار روانی نگه دارد (صحرائی و همکاران، ۱۴۰۲). بسیاری از افرادی که تحت مراقبت سیستم قضایی هستند، مشکلات سلامت روانی و مشکلات سوء مصرف مواد مخدر دارند. شناسایی موثرترین درمان‌ها برای این جمعیت آسیب‌پذیر مهم است (پری و همکاران، ۲۰۱۹). هم‌چنین، ارتقاء سلامت روان‌شناختی زندانیان یکی از برنامه‌های سازمان زندان‌ها است که این برنامه‌ها سبب پیشگیری از تکرار جرم و امنیت اجتماعی می‌شود (ولی‌زاده و همکاران، ۱۳۹۹)، از این رو محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان، نیاز به آموزش و توانمندسازی دارند تا بتوانند مهارت‌ها و اطلاعات مورد نیاز را برای مدیریت و کنترل اعتیاد و رفتارهای ناسازگار در زندگی پس از آزادی به دست آورند. طراحی محتوای آموزشی ویژه بر اساس نیازسنجی‌های محکومین به جرائم

مواد مخدر می‌تواند بهبود قابل‌توجهی در ارائه آموزش و توانمندسازی آن‌ها داشته باشد. این محتوا می‌تواند به محکومین کمک کند تا با شناخت بهتری از خود، ارتباط بهتری با خانواده و جامعه برقرار کنند و در آینده پس از آزادی، موفقیت‌های بیشتری داشته باشند. انجام نیازسنجی و مطالعه درباره نیازها و دغدغه‌های محکومین به جرائم مواد مخدر می‌تواند به ما کمک کند تا نیازهای واقعی آن‌ها را شناسایی کرده و محتوای آموزشی مناسبی را بر اساس این نیازها طراحی کنیم. این امر می‌تواند باعث افزایش اثربخشی و کارایی آموزش‌ها در بهبود سلامت روانی و رفتار محکومین شود. از طرف دیگر، آموزش و توانمندسازی محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان می‌تواند به صورت پیشگیرانه عمل کند و از تداوم بروز جرم و اعتیاد پس از آزادی آن‌ها جلوگیری کند. با ارائه آموزش‌های ویژه و مؤثر، محکومین می‌توانند مهارت‌ها و اطلاعات لازم را برای ایجاد تغییر در رفتارهای ناسازگار و جلوگیری از عود مواد مخدر را به دست آورند. لذا انجام این پژوهش می‌تواند به بهبود دانش موجود درباره نیازمندی‌های سلامت روان محکومین به جرم مواد مخدر و طراحی محتوای آموزشی جهت ارتقاء سلامت روان آن‌ها کمک کند. علاوه بر این، اجرای این پژوهش می‌تواند به توسعه علمی در زمینه سلامت روان محکومین به جرائم مواد مخدر کمک کرده و باعث پُر کردن خلأ پژوهشی در این زمینه شود. با توجه به آنچه گفته شد این پژوهش به دنبال پاسخ به این سؤال اساسی است که نیازهای ویژه محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار با هدف ارتقاء سلامت روان در رفتار آن‌ها چیست و چه بسته آموزشی را می‌توان در این راستا طراحی کرد؟

روش

الف) طرح پژوهش و شرکت‌کنندگان: روش این پژوهش بر حسب هدف، کاربردی، برحسب نوع داده، آمیخته از نوع اکتشافی و بر حسب زمان گردآوری داده، مقطعی و برحسب روش گردآوری داده‌ها و یا ماهیت و روش پژوهش، تحلیل محتوا بود. جامعه آماری پژوهش در زمینه سند کاوی اسناد و مدارک علمی شامل اسناد و مدارک علمی از جمله کتب تخصصی، پژوهش‌های انجام شده، پایان‌نامه‌ها، مقالات برگرفته از پایگاه‌های داده داخل و خارج در حوزه سلامت روان زندانیان از سال ۲۰۱۲ تا ۲۰۲۴ میلادی از طریق پایگاه داده‌های علمی داخلی و خارجی و در زمینه

(ب) ابزار

در این پژوهش برای جمع آوری داده‌ها در بخش خبرگان، از مصاحبه نیمه ساختاریافته استفاده شد. در مصاحبه‌های انفرادی با مصاحبه‌شوندگان، برای بررسی مقدماتی از ۱۲ سؤال مصاحبه استفاده شد که این سؤالات برگرفته از موضوع، مدل و اهداف پژوهش بود که در جدول ۱ به آن اشاره شده است. علاوه بر این سؤالات، پژوهشگر سؤال‌های فرعی دیگری نیز در کنار هر سؤال برای درک تجارب شرکت‌کنندگان در حین مصاحبه مطرح کرد. هم‌چنین در این پژوهش، برای تحلیل داده‌های به‌دست‌آمده شامل مصاحبه و نیز مبانی نظری از روش تحلیل مضمون (برای شناسایی مضامین پایه، سازمان‌دهنده و فراگیر) با کمک نرم‌افزار Maxqda استفاده شد.

خبرگان نیز شامل اساتید رشته‌های روان‌شناسی تربیتی، روان‌شناسی عمومی، مشاوره و مدیریت آموزشی در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ و کارشناسان زندان بود که ملاک‌های ورود به پژوهش آنان شامل دارا بودن مدرک دکتری تخصصی یا کارشناسی ارشد در رشته‌های روان‌شناسی تربیتی، روان‌شناسی عمومی، مشاوره و مدیریت آموزشی، دارا بودن حداقل سه سابقه کاری یا تدریس مرتبط، تخصص و تجربه کافی در زمینه سلامت روان در دانشگاه‌ها یا زندان نظیر تدوین مقاله، کتاب، طرح پژوهشی بود. در این پژوهش برای انتخاب مصاحبه‌شونده‌ها از روش نمونه‌گیری هدفمند بر اساس ملاک‌های ورودی پژوهش استفاده شد. لازم به ذکر است در این پژوهش، ۱۸ شرکت‌کننده با توجه به اصل اشباع در نظر گرفته شد؛ یعنی مصاحبه‌شونده‌های شماره ۱۹ و ۲۰ کد جدیدی به مصاحبه‌ها اضافه نکردند، از این‌رو فرایند مصاحبه متوقف شد.

جدول ۱. مجموعه سؤالات مصاحبه با خبرگان

شماره	محتوای سؤال
۱	به نظر شما نیازهای آموزشی محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار با هدف ارتقاء سلامت روان در رفتار آن‌ها کدام‌اند؟
۲	به نظر شما عوامل تشکیل‌دهنده سلامت روان محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار شامل چه مواردی است؟
۳	به نظر شما محور جلسات آموزشی محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار با هدف ارتقاء سلامت روان در رفتار آن‌ها شامل چه مواردی است؟
۴	به نظر شما با چه راهبردهایی می‌توان سلامت روان محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار را ارتقاء داد؟
۵	به نظر شما جلسات آموزشی محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار با هدف ارتقاء سلامت روان در رفتار آن‌ها می‌بایست شامل چه مواردی باشد؟
۶	به نظر شما تکالیف جلسات آموزشی محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار با هدف ارتقاء سلامت روان در رفتار آن‌ها می‌بایست شامل چه مواردی باشد؟
۷	به نظر شما از طریق چه تمرین‌هایی می‌توان آگاهی درباره اعتیاد و اثرات آن، مهارت‌های ارتباطی، مهارت‌های اجتماعی، مهارت‌های مدیریت خشم و احساسات، مهارت حل تعارض، مهارت‌های مقابله با استرس، مهارت افزایش تاب‌آوری روانی و مهارت‌های حل مسئله و تصمیم‌گیری را به محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار با هدف ارتقاء سلامت روان در رفتار آن‌ها را آموزش داد؟
۸	به نظر شما با چه برنامه‌ریزی، درمانگر می‌تواند آگاهی درباره اعتیاد و اثرات آن، مهارت‌های ارتباطی، مهارت‌های اجتماعی، مهارت‌های مدیریت خشم و احساسات، مهارت حل تعارض، مهارت‌های مقابله با استرس، مهارت افزایش تاب‌آوری روانی و مهارت‌های حل مسئله و تصمیم‌گیری را به محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار با هدف ارتقاء سلامت روان در رفتار آن‌ها را آموزش دهد؟
۹	به نظر شما محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار در آموزش دیدن مباحث آگاهی درباره اعتیاد و اثرات آن، مهارت‌های ارتباطی، مهارت‌های اجتماعی، مهارت‌های مدیریت خشم و احساسات، مهارت حل تعارض، مهارت افزایش تاب‌آوری روانی و مهارت‌های حل مسئله و تصمیم‌گیری با هدف ارتقاء سلامت روان در رفتار چه فعالیتی باید داشته باشند؟
۱۰	به نظر شما محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار در آموزش مباحث آگاهی درباره اعتیاد و اثرات آن، مهارت‌های ارتباطی، اجتماعی، مدیریت خشم و احساسات، حل تعارض، مقابله با استرس، افزایش تاب‌آوری روانی و حل مسئله و تصمیم‌گیری با هدف ارتقاء سلامت روان در رفتار چه تکالیفی را باید انجام دهند؟
۱۱	به نظر شما با چه وسائل کمک آموزشی می‌توان آگاهی درباره اعتیاد و اثرات آن، مهارت‌های ارتباطی، مهارت‌های اجتماعی، مهارت‌های مدیریت خشم و احساسات، مهارت حل تعارض، مهارت‌های مقابله با استرس، مهارت افزایش تاب‌آوری روانی و مهارت‌های حل مسئله و تصمیم‌گیری را به محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار با هدف ارتقاء سلامت روان در رفتار آن‌ها را آموزش داد؟
۱۲	به نظر شما چگونه می‌توان هر یک از مهارت‌های آگاهی درباره اعتیاد و اثرات آن، مهارت‌های ارتباطی، مهارت‌های اجتماعی، مهارت‌های مدیریت خشم و احساسات، مهارت حل تعارض، مهارت‌های مقابله با استرس، مهارت افزایش تاب‌آوری روانی و مهارت‌های حل مسئله و تصمیم‌گیری را به طور جداگانه در محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار که با هدف ارتقاء سلامت روان در رفتار آن‌ها آموزش دیده‌اند، ارزیابی کرد؟

یافته‌ها

در مجموع ۱۸ نفر از خبرگان در این پژوهش شرکت کردند. ۱۴ نفر (۷۷/۷۸ درصد) از شرکت‌کنندگان، اساتید دانشگاه و ۲۲/۲۲ درصد از آنها، کارشناسان زندان بودند. ۱۶ نفر (۸۹ درصد) از شرکت‌کنندگان، دارای مدرک دکتری تخصصی و ۲ نفر (۱۱ درصد) دارای مدرک کارشناسی ارشد بودند. ۶ نفر (۳۳ درصد) از خبرگان دارای سابقه کاری زیر ۱۰ سال، ۸ نفر (۴۵ درصد) بین ۱۰ تا ۲۰ سال و ۴ نفر (۲۲ درصد) دارای سابقه کاری بالای ۲۰ سال بودند. هم‌چنین از نظر رشته تحصیلی، ۹ نفر (۵۰

درصد) روان‌شناسی تربیتی، ۴ نفر (۲۲ درصد) روان‌شناسی عمومی، ۳ نفر (۱۷ درصد) مشاوره و ۲ نفر (۱۱ درصد) مدیریت آموزشی بودند. علاوه بر این از نظر سن، ۵ نفر (۲۸ درصد) از شرکت‌کنندگان پائین‌تر از ۴۵ سال، ۶ نفر (۳۳ درصد) بین ۴۵ تا ۵۰ سال، ۴ نفر (۲۲ درصد) بین ۵۱ تا ۵۵ سال و ۳ نفر (۱۷ درصد) بالای ۵۵ سال سن داشتند. کدگذاری‌های استخراج شده از مرور سیستماتیک ادبیات مرتبط با موضوع و مصاحبه با خبرگان جهت شناسایی نیازهای محکومین به جرائم مواد مخدر در جدول ۲ ارائه شده است.

جدول ۲. کدگذاری‌های استخراج شده از مرور سیستماتیک ادبیات و مصاحبه با خبرگان جهت شناسایی نیازهای محکومین به جرائم مواد مخدر

مضمون فراگیر	مضامین سازمان دهنده	مضامین پایه	منبع
نیازهای محکومین به جرائم مواد مخدر	آگاهی درباره اعتیاد و اثرات آن	آگاهی در مورد انواع اعتیاد	(استفنسون و همکاران، ۲۰۲۱)؛ (هیل و همکاران، ۲۰۲۲)؛ (سنسد و همکاران، ۲۰۲۲)
		آگاهی درباره عواقب جسمانی و روانی	(کندال و همکاران، ۲۰۱۸)؛ (کانادا و همکاران، ۲۰۲۰)
		آگاهی درباره عواقب اجتماعی و اقتصادی	(بارنی و همکاران، ۲۰۱۹)؛ (ورب و همکاران، ۲۰۱۶)؛ (زیلورستند و همکاران، ۲۰۱۸)
		آگاهی درباره منابع و سازمان‌های حمایتی	(هیل و همکاران، ۲۰۲۲)؛ (بارنی و همکاران، ۲۰۱۹)؛ (زیلورستند و همکاران، ۲۰۱۸)
	مهارت‌های ارتباطی	مهارت‌های گفتاری	(کندال و همکاران، ۲۰۱۸)؛ (کانادا و همکاران، ۲۰۲۰)
		مهارت‌های شنیداری	(یون و همکاران، ۲۰۱۷)؛ (استفنسون و همکاران، ۲۰۲۱)؛ (بارنی و همکاران، ۲۰۱۹)
		مهارت‌های غیر کلامی	(استفنسون و همکاران، ۲۰۲۱)؛ (ادمون و کلای-وارنر، ۲۰۱۹)؛ (سنسد و همکاران، ۲۰۲۲)
		مهارت‌های نوشتاری	(استفنسون و همکاران، ۲۰۲۱)؛ (هیل و همکاران، ۲۰۲۲)؛ (سنسد و همکاران، ۲۰۲۲)
	مهارت‌های اجتماعی	مهارت‌های ارتباطی میان فردی	(هیل و همکاران، ۲۰۲۲)؛ (بارنی و همکاران، ۲۰۱۹)؛ (زیلورستند و همکاران، ۲۰۱۸)
		مهارت‌های ارتباطی گروهی	(هیل و همکاران، ۲۰۲۲)؛ (لیو، لی، لیانگ و هوو، ۲۰۲۱)
	مهارت‌های اجتماعی	تعامل اجتماعی	(استفنسون و همکاران، ۲۰۲۱)؛ (ادمون و کلای-وارنر، ۲۰۱۹)؛ (سنسد و همکاران، ۲۰۲۲)
		تعامل در گروه	(استفنسون و همکاران، ۲۰۲۱)؛ (هیل و همکاران، ۲۰۲۲)؛ (سنسد و همکاران، ۲۰۲۲)
		مهارت‌های تفکر اجتماعی	(کندال و همکاران، ۲۰۱۸)؛ (کانادا و همکاران، ۲۰۲۰)
		توانایی حل مسئله اجتماعی	(ادمون و کلای-وارنر، ۲۰۱۹)؛ (تریپودی و همکاران، ۲۰۱۹)؛ (هانگ و همکاران، ۲۰۲۰)
	مهارت‌های مدیریت خشم و احساسات	توانایی همدلی و تعامل انسانی	(پناه و آقایی نیلانلو، ۱۳۹۳)؛ (هیل و همکاران، ۲۰۲۲)؛ (یون و همکاران، ۲۰۱۷)
		توانایی حل اختلافات	(لیو، لی، لیانگ و هوو، ۲۰۲۱)؛ (بارنی و همکاران، ۲۰۲۲)؛ (فاضل و همکاران، ۲۰۱۶)
		تشخیص احساسات	(هیل و همکاران، ۲۰۲۲)؛ (سنسد و همکاران، ۲۰۲۲)؛ (پرینز، ۲۰۱۴)
		تنظیم احساسات	(ادمون و کلای-وارنر، ۲۰۱۹)؛ (تریپودی و همکاران، ۲۰۱۹)؛ (هانگ و همکاران، ۲۰۲۰)
	مهارت حل تعارض	تصمیم‌گیری در شرایط احساسی	(یون و همکاران، ۲۰۱۷)؛ (هاپکین و همکاران، ۲۰۱۸)؛ (پرینز، ۲۰۱۴)
		ارتباط مؤثر در شرایط احساسی	(زیلورستند و همکاران، ۲۰۱۸)؛ (کندال و همکاران، ۲۰۱۸)
	مهارت حل تعارض	مهارت‌های حل تعارض	(استفنسون و همکاران، ۲۰۲۱)؛ (هیل و همکاران، ۲۰۲۲)؛ (سنسد و همکاران، ۲۰۲۲)
		توانایی درک و تعامل با دیگران	(هیل و همکاران، ۲۰۲۲)؛ (لیو، لی، لیانگ و هوو، ۲۰۲۱)
		خودآگاهی در شرایط احساسی	(تریپودی و همکاران، ۲۰۱۹)؛ (هانگ و همکاران، ۲۰۲۰)
		تشخیص تعارض	(بارنی و همکاران، ۲۰۱۹)؛ (سنسد و همکاران، ۲۰۲۲)؛ (پرینز، ۲۰۱۴)
	مهارت حل تعارض	تحلیل تعارض	(زیلورستند و همکاران، ۲۰۱۸)؛ (کندال و همکاران، ۲۰۱۸)
		تصمیم‌گیری در تعارض	(یون و همکاران، ۲۰۱۷)؛ (هاپکین و همکاران، ۲۰۱۸)؛ (پرینز، ۲۰۱۴)
	مهارت حل تعارض	مذاکره و همکاری	(پناه و آقایی نیلانلو، ۱۳۹۳)؛ (سنسد و همکاران، ۲۰۲۲)؛ (پرینز، ۲۰۱۴)
		مدیریت هیجانات	(هیل و همکاران، ۲۰۲۲)؛ (پرینز، ۲۰۱۴)
		ایجاد راهکارهای سازنده	
		ارزیابی نتایج	

مضمون فراگیر	مضامین سازمان دهنده	مضامین پایه	منبع
مهارت‌های مقابله با استرس		شناخت استرس	(یون و همکاران، ۲۰۱۷)؛ (استفنسون و همکاران، ۲۰۲۱)؛ (بارنی و همکاران، ۲۰۱۹)
		مدیریت فیزیولوژیک استرس	(استفنسون و همکاران، ۲۰۲۱)؛ (هیل و همکاران، ۲۰۲۲)؛ (سنسد و همکاران، ۲۰۲۲)
		مدیریت رفتاری استرس	(کندال و همکاران، ۲۰۱۸)؛ (تریپودی و همکاران، ۲۰۱۹)؛ (هانگ و همکاران، ۲۰۲۰)
		تفکر سازنده	(هیل و همکاران، ۲۰۲۲)؛ (لیو و همکاران، ۲۰۲۱)
مهارت افزایش تاب‌آوری روانی		حمایت اجتماعی	(لیو و همکاران، ۲۰۲۱)؛ (بارنی و همکاران، ۲۰۲۲)؛ (فاضل و همکاران، ۲۰۱۶)
		توانایی حل مسئله	-----
		شناخت و درک احساسات	(پناه و آقایی نیلاتلو، ۱۳۹۳)؛ (لیو، لی، لیانگ و هوو، ۲۰۲۱)
		استراتژی‌های تفکر مثبت	(زبلورستند و همکاران، ۲۰۱۸)؛ (کندال و همکاران، ۲۰۱۸)
مهارت‌های حل مسئله و تصمیم‌گیری		توانایی مدیریت احساسات	(ادمون و کلائی-وارنر، ۲۰۱۹)؛ (تریپودی و همکاران، ۲۰۱۹)؛ (هانگ و همکاران، ۲۰۲۰)
		ارتباطات مؤثر	-----
		خودآگاهی	(هیل و همکاران، ۲۰۲۲)؛ (تریپودی و همکاران، ۲۰۱۹)؛ (هانگ و همکاران، ۲۰۲۰)
		امیدواری و ایجاد تفاوت مثبت	-----
		توانایی تشخیص و شناسایی علل و عوامل مسئله	(لیو و همکاران، ۲۰۲۱)؛ (بارنی و همکاران، ۲۰۲۲)؛ (فاضل و همکاران، ۲۰۱۶)
		انتخاب و ارزیابی گزینه‌ها	(تریپودی و همکاران، ۲۰۱۹)؛ (هانگ و همکاران، ۲۰۲۰)؛ (پرینز، ۲۰۱۴)
		برنامه‌ریزی و تنظیم عملیات	-----
		اعتماد به تصمیم‌گیری	(استفنسون و همکاران، ۲۰۲۱)؛ (هیل و همکاران، ۲۰۲۲)؛ (سنسد و همکاران، ۲۰۲۲)
		حل مسئله خلاقانه	(لیو، لی، لیانگ و هوو، ۲۰۲۱)؛ (بارنی و همکاران، ۲۰۲۲)؛ (فاضل و همکاران، ۲۰۱۶)
		انعطاف‌پذیری و تطبیق	(پناه و آقایی نیلاتلو، ۱۳۹۳)؛ (لیو و همکاران، ۲۰۲۱)

در ادامه، پاسخ‌گویی به سؤالات بر اساس مرور منابع مورد بررسی و نظرات خبرگان مشارکت‌کننده در پژوهش حاضر ارائه شده است.

سؤال اول: به نظر شما نیازهای آموزشی محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار با هدف ارتقاء سلامت روان در رفتار آن‌ها کدام‌اند؟

نیازهای آموزشی محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار به منظور ارتقاء سلامت روان و بهبود رفتار می‌تواند شامل موارد زیر باشد:

- آگاهی درباره اعتیاد و اثرات آن: محکومین نیازمند آگاهی کامل درباره عواقب و اثرات مخرب مواد مخدر بر سلامت جسمانی و روانی خود هستند. آموزش در مورد مکانیسم اعتیاد، تأثیرات فیزیولوژیکی و روان‌شناختی آن، عواقب اجتماعی و حقوقی مرتبط با مواد مخدر می‌تواند به آن‌ها کمک کند تا درک بهتری از وضعیت خود و عواقب تصمیم‌هایشان داشته باشند.
- مهارت‌های مقابله با فشارها و استرس: زندان قزلحصار محیطی است که ممکن است با فشارها و استرس‌های زیادی همراه باشد. آموزش مهارت‌های مقابله با استرس، افزایش تاب‌آوری روانی و بهبود مهارت‌های حل مسئله و تصمیم‌گیری می‌تواند به محکومین کمک کند تا در مواجهه با فشارها و مشکلات روزمره، بهتر عمل کنند و از رفتارهای مخرب و مجرمانه دوری کنند.

۳. توانمندی‌های اجتماعی و ارتباطی: برای بازگشت به جامعه و ادامه زندگی پس از آزادی، محکومین نیازمند توانمندی‌های اجتماعی و ارتباطی مطلوب هستند. آموزش مهارت‌های ارتباطی، حل تعارض و همکاری با دیگران می‌تواند بهبود روابط آن‌ها با خانواده، جامعه و نیروهای اجرایی را تسهیل کند و احساس تعلق به جامعه را تقویت کند.

۴. توانمندی‌های شغلی و کسب و کار: محکومین برای بازگشت به جامعه و اشتغال پس از آزادی، نیازمند توانمندی‌های شغلی و کسب و کار هستند. آموزش مهارت‌های شغلی، طراحی برنامه‌های کارآفرینی و ارائه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای می‌تواند به آن‌ها کمک کند تا پس از آزادی، به شغلی پایدار دست یابند و به عنوان اعضای مفیدی در جامعه فعالیت کنند.

۵. حمایت اجتماعی: حمایت اجتماعی از جمله نیازهای مهم محکومین است. ایجاد برنامه‌ها و فرصت‌هایی برای حضور خانواده در فرایند بازدید و مشارکت آن‌ها در آموزش و حمایت از محکومین می‌تواند بسیار مفید باشد. همچنین، ارائه خدمات حمایتی از جمله خدمات روان‌شناختی، مشاوره و حمایت اجتماعی به محکومین، می‌تواند در ارتقاء سلامت روان آن‌ها مؤثر باشد.

۶. برنامه‌های تربیتی و روان‌درمانی: ارائه برنامه‌های تربیتی و روان‌درمانی به محکومین موجب ارتقاء سلامت روان آن‌ها می‌شود. این برنامه‌ها

می‌تواند شامل آموزش مهارت‌های اجتماعی، توانایی‌های مدیریت خشم و احساسات، تغییر الگوهای رفتاری نامطلوب و یادگیری راه‌های مؤثر برای مدیریت استرس و اضطراب باشد.

به طور کلی، آموزش‌های مذکور از طریق برنامه‌های آموزشی گسترده و منظم ارائه می‌شوند که با همکاری نیروهای اجرایی، کادر درمانی، مشاوران و سایر متخصصان در زندان قزلحصار اجرا می‌شوند. این برنامه‌ها به محکومین کمک می‌کنند تا مهارت‌های لازم برای زندگی مستقل، سالم و مفید را کسب کرده و پس از آزادی به عنوان اعضای مثبتی در جامعه عمل کنند.

سؤال دوم: به نظر شما عوامل تشکیل‌دهنده سلامت روان محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار شامل چه مواردی است؟

عوامل تشکیل‌دهنده سلامت روان محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار شامل موارد زیر است:

۱. آگاهی درباره اعتیاد و اثرات آن: آگاهی درباره اعتیاد و اثرات آن بر سلامت روان، ارتباطات اجتماعی و تصمیم‌گیری‌های زندگی برای محکومین بسیار مهم است. با داشتن آگاهی کافی درباره مکانیسم اعتیاد و عواقب آن، محکومین می‌توانند بهتر درک کنند که چگونه اعتیاد آن‌ها را تحت تأثیر قرار می‌دهد و چطور می‌توانند راه‌هایی برای بهبود وضعیت خود پیدا کنند.

۲. مهارت‌های ارتباطی: مهارت‌های ارتباطی مؤثر می‌توانند به محکومین کمک کنند تا روابط سالم‌تری را با دیگران برقرار کنند. این شامل مهارت‌های مانند گوش دادن فعال، ارتباطات غیر خشونت‌آمیز، احترام به مرزها و مراحل ارتباطی، و توانایی انتقال احساسات و نیازها است. این مهارت‌ها به محکومین کمک می‌کند تا روابط خود را با خانواده، همسران، دیگر زندانیان و کارکنان زندان بهبود بخشند.

۳. مهارت‌های اجتماعی: مهارت‌های اجتماعی نیز از اهمیت بالایی برخوردارند. این مهارت‌ها شامل توانایی برقراری و حفظ روابط مثبت، همکاری و تعامل مؤثر با دیگران است. با ارتقاء مهارت‌های اجتماعی، محکومین می‌توانند رفتارهای سازنده‌تری را در مواجهه با دیگران از طریق تعاملات مثبت به اجرا درآورند.

۴. مهارت‌های مدیریت خشم و احساسات: محکومین ممکن است با احساسات شدیدی مانند خشم و ناراحتی مواجه شوند. مهارت‌های مدیریت خشم و احساسات به آن‌ها کمک می‌کند تا احساسات خود را درک کرده و بهبود رفتارهای خود را بدهند. این مهارت‌ها شامل شناخت احساسات، کنترل خشم، مدیریت تنش‌ها و تمرین استراتژی‌های آرامش‌بخش می‌شود.

۵. مهارت حل تعارض: مهارت حل تعارض یا مدیریت تعارض، نقش مهمی در بهبود روابط اجتماعی و ارتباطات محکومین دارد. با یادگیری روش‌های مؤثر حل تعارض، آن‌ها می‌توانند درگیری‌ها و تعارضات را بهبود دهند و روابط سالم‌تری را با دیگران برقرار کنند.

۶. مهارت‌های مقابله با استرس: زندانی بودن و مواجهه با محدودیت‌ها و فشارهای روزمره می‌تواند باعث ایجاد استرس و اضطراب در محکومین شود. مهارت‌های مقابله با استرس شامل تمرکز بر تغییرات مثبت در زندگی، آموزش روش‌های آرامش‌بخش و مدیریت استرس و پذیرش احساسات ناراحتی است. این مهارت‌ها به محکومین کمک می‌کنند تا با استرس‌های زندگی درون و خارج از زندان بهتر مقابله کنند.

۷. مهارت افزایش تاب‌آوری روانی: تاب‌آوری روانی، به معنای توانایی مقابله و بازیابی از سختی‌ها و ضربه‌های روانی است. با تقویت این مهارت، محکومین می‌توانند با شرایط دشوار زندانی و چالش‌هایی که در آینده ممکن است با آن‌ها روبرو شوند، بهتر مقابله کنند.

۸. مهارت‌های حل مسئله و تصمیم‌گیری: مهارت‌های حل مسئله و تصمیم‌گیری به محکومین کمک می‌کنند تا در مواجهه با مسائل و چالش‌های روزمره، تصمیمات بهتری بگیرند و راه‌حل‌های مناسبی را پیدا کنند. این مهارت‌ها شامل تحلیل مسئله، جمع‌آوری اطلاعات، ارزیابی گزینه‌ها و انتخاب بهترین راهکار است.

تقویت این عوامل تشکیل‌دهنده سلامت روان می‌تواند به محکومین کمک کند تا خودباوری، روابط سالم‌تر، مدیریت مؤثر خشم و استرس، و تصمیم‌گیری بهتری در مواجهه با چالش‌های زندگی داشته باشند.

سؤال سوم: به نظر شما محور جلسات آموزشی محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار با هدف ارتقاء سلامت روان در رفتار آن‌ها باید شامل چه مواردی باشد؟

محور جلسات آموزشی محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار با هدف ارتقاء سلامت روان در رفتار آن‌ها برای هر یک از محورهای

سؤال چهارم: به نظر شما با چه راهبردهایی می‌توان سلامت روان محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار را ارتقاء داد؟

برای ارتقاء سلامت روان محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار در هر یک از محورهای آگاهی درباره اعتیاد و اثرات آن، مهارت‌های ارتباطی، مهارت‌های اجتماعی، مهارت‌های مدیریت خشم و احساسات، مهارت حل تعارض، مهارت‌های مقابله با استرس، مهارت افزایش تاب‌آوری روانی و مهارت‌های حل مسئله و تصمیم‌گیری، راهبردهای زیر می‌تواند مفید باشد:

۱. آگاهی درباره اعتیاد و اثرات آن: برگزاری جلسات آموزشی و ارائه اطلاعات صحیح و جامع درباره اعتیاد، مکانیسم‌های آن و عواقب فیزیکی و روانی آن بر فرد و خانواده و استفاده از روش‌های آموزشی تعاملی مانند گفتگوهای گروهی، نمایشنامه‌ها و مطالعات موردی برای افزایش درک و آگاهی محکومین.

۲. مهارت‌های ارتباطی: برگزاری کلاس‌ها و کارگاه‌ها برای آموزش مهارت‌های ارتباطی سالم و مؤثر، از جمله شنیدن فعال و درک صحیح پیام‌های دیگران و بیان صحیح و مؤثر احساسات و نیازها و ارائه فرصت‌های عملی برای تمرین این مهارت‌ها، مانند نقش‌آفرینی و بازی‌های گروهی.

۳. مهارت‌های اجتماعی: ارائه آموزش‌ها و فعالیت‌های گروهی برای تقویت مهارت‌های اجتماعی محکومین از جمله برقراری و حفظ روابط سالم با دیگر زندانیان و توانایی همکاری و تعاون در فعالیت‌های گروهی و تشویق به شرکت در فعالیت‌های اجتماعی داخل زندان و آموزش روش‌های ارتباط مؤثر با کارکنان زندان.

۴. مهارت‌های مدیریت خشم و احساسات: برگزاری کلاس‌ها و کارگاه‌ها برای آموزش راهکارهای مدیریت خشم و احساسات، از جمله شناسایی و درک علل خشم و ناراحتی و کنترل خشم و واکنش‌های تماسی به آن و آموزش راه‌های بیان احساسات به شیوه‌های سازنده و تمرین عملی این مهارت‌ها.

۵. مهارت حل تعارض: آموزش روش‌های حل تعارض و مذاکره سازنده برای کاهش تنش‌ها و تعارضات درون زندان و تشویق به استفاده از روش‌های صلح‌آمیز برای حل اختلافات و تعارضات بین زندانیان.

آگاهی درباره اعتیاد و اثرات آن، مهارت‌های ارتباطی، مهارت‌های اجتماعی، مهارت‌های مدیریت خشم و احساسات، مهارت حل تعارض، مهارت‌های مقابله با استرس، مهارت افزایش تاب‌آوری روانی و مهارت‌های حل مسئله و تصمیم‌گیری، باید شامل موارد زیر باشد:

۱. آگاهی درباره اعتیاد و اثرات آن: می‌تواند شامل مفهوم اعتیاد و مکانیزم‌های آن، عواقب فیزیکی و روانی اعتیاد بر فرد و خانواده و ضرورت تغییر رفتار و جلوگیری از عود اعتیاد باشد.

۲. مهارت‌های ارتباطی: می‌تواند شامل شنیدن فعال و درک صحیح پیام‌های دیگران، بیان صحیح و مؤثر احساسات و نیازها، احترام به مرزها و حقوق دیگران و راه‌های بهبود روابط خانوادگی و اجتماعی باشد.

۳. مهارت‌های اجتماعی: می‌تواند شامل برقراری و حفظ روابط سالم با دیگر زندانیان، همکاری و تعاون در فعالیت‌های گروهی، توانایی انتقال و درک احساسات دیگران و ارتباط مؤثر با کارکنان زندان باشد.

۴. مهارت‌های مدیریت خشم و احساسات: می‌تواند شامل شناسایی و درک علل خشم و ناراحتی، کنترل و تسلط بر خشم و واکنش‌های تماسی به آن و توانایی بیان احساسات به شیوه‌های سازنده باشد.

۵. مهارت حل تعارض: می‌تواند شامل شناسایی انواع تعارضات و مسائل اجتماعی، استفاده از روش‌های مؤثر حل تعارض و تسهیل گفتگو و توافق در مواجهه با تعارضات باشد.

۶. مهارت‌های مقابله با استرس: می‌تواند شامل شناخت علل و عوامل تنش‌زا در زندان و خارج از آن، تمرین روش‌های آرامش‌بخش و مدیریت استرس و تقویت توانایی‌های مقابله با موقعیت‌های استرس‌زا باشد.

۷. مهارت افزایش تاب‌آوری روانی: می‌تواند شامل شناسایی منابع تاب‌آوری روانی، تقویت توانایی‌های مقابله و بازیابی از سختی‌ها و توسعه تفکر مثبت و تمرکز بر تغییرات سازنده باشد.

۸. مهارت‌های حل مسئله و تصمیم‌گیری: می‌تواند شامل شناسایی و تحلیل مسائل روزمره، جمع‌آوری و ارزیابی گزینه‌های مختلف و انتخاب بهترین راهکار و اجرای آن باشد.

علاوه بر محورهای مذکور، محکومین به جرائم مواد مخدر می‌توانند در این جلسات، اطلاعات و مهارت‌های لازم را برای بهبود سلامت روان خود و رفتارهای سازنده در موارد مذکور را بیاموزند.

۶. مهارت‌های مقابله با استرس: ارائه آموزش‌ها و تمرینات مربوط به مهارت‌های مقابله با استرس، از جمله تمرینات آرامش‌بخش، تنفس عمیق و تمرکز ذهنی و ارائه فرصت‌های تفریحی و ورزشی برای کاهش استرس و تحرک بدنی محکومین.

۷. مهارت افزایش تاب‌آوری روانی: آموزش روش‌ها و تمریناتی برای تقویت تاب‌آوری روانی زندانیان، از جمله تمرینات مثبت‌نگری، تغذیه سالم، تمرین بدنی و تمرین ذهنی و ایجاد فضاهای حمایتی و تشویق به ارتباط با خانواده و دوستان برای افزایش شبکه اجتماعی و حمایت اجتماعی زندانیان.

۸. مهارت‌های حل مسئله و تصمیم‌گیری: ارائه آموزش‌ها و فعالیت‌های گروهی برای تقویت مهارت‌های حل مسئله و تصمیم‌گیری در زندانیان و تشویق به فعالیت در فرآیندهای تصمیم‌گیری گروهی و تشکیل گروه‌های مشاوره‌ای برای حل مسائل و تصمیم‌گیری‌های مشترک.

این راهبردها می‌توانند بهبود سلامت روان محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار را تسهیل کنند و به آن‌ها کمک کند تا مهارت‌های مورد نیاز برای ادامه زندگی سالم و موفق پس از آزادی را کسب کنند.

سؤال پنجم: به نظر شما شرح جلسات آموزشی محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار با هدف ارتقاء سلامت روان در رفتار آن‌ها باید چگونه باشد؟

جلسات آموزشی محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار می‌توانند به صورت گروهی برگزار شوند و در هر یک از محورهای آگاهی و مهارت‌ها، موضوعات و فعالیت‌های مرتبط را پوشش دهند. در سطور ذیل، توضیحی اجمالی از محتوا و فعالیت‌های ممکن در هر محور آمده است:

۱. آگاهی درباره اعتیاد و اثرات آن: ارائه اطلاعات کامل و جامع درباره علل، مکانیسم‌ها و عواقب فیزیکی و روانی اعتیاد به مواد مخدر، بحث و گفتگو درباره تجربیات شخصی زندانیان و تأثیر اعتیاد بر زندگی آن‌ها و خانواده‌هایشان و نمایش فیلم‌ها و مستندهای آموزشی مرتبط با اعتیاد و تأثیرات آن.

۲. مهارت‌های ارتباطی: آموزش مهارت‌های گوش دادن فعال و تأثیرگذار، مثل تمرکز، تعبیر و بازگویی درست پیام‌ها، تمرین در بیان احساسات و

نیازها به شیوه‌های مؤثر و مناسب و نقش‌آفرینی و بازی‌های گروهی برای تقویت توانایی‌های ارتباطی.

۳. مهارت‌های اجتماعی: آموزش روش‌های برقراری و حفظ روابط سالم و مؤثر با دیگر زندانیان، تقویت مهارت‌های همکاری و مشارکت در فعالیت‌های گروهی داخل زندان و نقش‌آفرینی و بازی‌های گروهی برای تعمیق ارتباطات اجتماعی.

۴. مهارت‌های مدیریت خشم و احساسات: آموزش راهکارها و تکنیک‌های مدیریت خشم و ناراحتی، از جمله تمرینات تنفسی و آرامش‌بخش، تشریح علل و محرک‌های خشم و تمرین در کنترل واکنش‌های تماشایی به آن‌ها و بحث و گفتگو درباره تجربیات خشم‌آور و تأثیر آن بر رفتار و روابط زندانیان.

۵. مهارت حل تعارض: آموزش روش‌های حل تعارض و مذاکره سازنده درون زندان، از جمله تقویت مهارت‌های گفت‌وگو، تعامل و مدیریت تعارض و مطالعه موردی و تمرین عملی در حل مسئله‌ای تعارض و رسیدن به توافق در مواقع اختلاف.

۶. مهارت‌های مقابله با استرس: آموزش راهکارها و تکنیک‌های مقابله با استرس و فشارهای روزمره در زندان، تمرینات آرامش‌بخش و تنفسی برای کاهش استرس و افزایش حالت آرامش و بحث و گفتگو درباره راهکارهای فردی و گروهی برای مقابله با استرس زندانیان.

۷. مهارت افزایش تاب‌آوری روانی: آموزش روش‌ها و تمریناتی برای افزایش تاب‌آوری روانی در مواجهه با مشکلات و نیازهای روزمره، تشویق به ایجاد شبکه‌های اجتماعی و حمایتی درون زندان برای افزایش تاب‌آوری روانی و به اشتراک‌گذاری تجربیات و استراتژی‌های شخصی در مقابله با موقعیت‌های سخت.

۸. مهارت‌های حل مسئله و تصمیم‌گیری: تربیت مهارت‌های تفکر انتقادی و تحلیل موقعیت‌ها به منظور حل مسئله‌های روزمره، تمرین تصمیم‌گیری‌های مؤثر و آگاهانه در مواجهه با تحدیدها و فرصت‌ها و بحث و گفتگو درباره راهکارها و استراتژی‌های انتخاب بهترین گزینه در شرایط دشوار.

در کل، جلسات آموزشی در زندان قزلحصار با هدف ارتقاء سلامت روان زندانیان در محورهای مختلف آگاهی و مهارت‌ها برگزار می‌شوند. این جلسات شامل ارائه اطلاعات، بحث و گفتگو، تمرینات عملی و بازی‌های گروهی است که هدف آن، تقویت مهارت‌های ارتباطی، اجتماعی،

مدیریت خشم و احساسات، حل تعارض، مقابله با استرس، افزایش تاب‌آوری روانی و حل مسئله است. این جلسات به زندانیان کمک می‌کنند تا بهترین راهکارها را برای مواجهه با مشکلات زندگی درون و بعد از زندان یاد بگیرند و بهبودی رفتاری خود را تجربه کنند.

سؤال ششم: به نظر شما تکلیف جلسات آموزشی محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار با هدف ارتقاء سلامت روان در رفتار آن‌ها باید شامل چه مواردی باشد؟

تکلیف جلسات آموزشی محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار با هدف ارتقاء سلامت روان در رفتار آن‌ها برای هر یک از محورهای آگاهی درباره اعتیاد و اثرات آن، مهارت‌های ارتباطی، مهارت‌های اجتماعی، مهارت‌های مدیریت خشم و احساسات، مهارت حل تعارض، مهارت‌های مقابله با استرس، مهارت افزایش تاب‌آوری روانی و مهارت‌های حل مسئله و تصمیم‌گیری باید شامل موارد زیر باشد:

۱. آگاهی درباره اعتیاد و اثرات آن: ارائه اطلاعات کامل و جامع درباره علل، مکانیسم‌ها و عواقب فیزیکی و روانی اعتیاد به مواد مخدر، بحث و گفتگو درباره تجربیات شخصی زندانیان و تأثیر اعتیاد بر زندگی آن‌ها و خانواده‌هایشان و نمایش فیلم‌ها و مستندهای آموزشی مرتبط با اعتیاد و تأثیرات آن.

۲. مهارت‌های ارتباطی: آموزش مهارت‌های گوش دادن فعال و تأثیرگذار، مثل تمرکز، تعبیر و بازگویی درست پیام‌ها، تمرین در بیان احساسات و نیازها به شیوه‌های مؤثر و مناسب و نقش‌آفرینی و بازی‌های گروهی برای تقویت توانایی‌های ارتباطی.

۳. مهارت‌های اجتماعی: آموزش روش‌های برقراری و حفظ روابط سالم و مؤثر با دیگر زندانیان، تقویت مهارت‌های همکاری و مشارکت در فعالیت‌های گروهی داخل زندان و نقش‌آفرینی و بازی‌های گروهی برای تعمیق ارتباطات اجتماعی.

۴. مهارت‌های مدیریت خشم و احساسات: آموزش راهکارها و تکنیک‌های مدیریت خشم و ناراحتی، از جمله تمرینات تنفسی و آرامش‌بخش، تشریح علل و محرک‌های خشم و تمرین در کنترل واکنش‌های تماسی به آن‌ها و بحث و گفتگو درباره تجربیات خشم‌آور و تأثیر آن بر رفتار و روابط زندانیان.

۵. مهارت حل تعارض: آموزش روش‌های حل تعارض و مذاکره سازندگی آن‌ها، تمرین در شناسایی راهکارها و روش‌های حل تعارض در مواقع مختلف داخل زندان و بحث و گفتگو درباره مشکلات و تعارضات رایج در زندان و راهکارهای ممکن برای حل آن‌ها.

۶. مهارت‌های مقابله با استرس: آموزش روش‌های مقابله با استرس و اضطراب، از جمله تمرینات آرامش‌بخش، تمرکز و تشریح عوامل و محرک‌های استرس‌زا و تمرین در اعمال راهکارهای مقابله با آن‌ها و بحث و گفتگو درباره تجربیات استرس‌زا در زندان و راهکارهای اثربخش برای کاهش آن.

۷. مهارت افزایش تاب‌آوری روانی: آموزش روش‌ها و تکنیک‌های افزایش تاب‌آوری روانی در مواجهه با مشکلات و تحدیدات زندان، تمرین در توانایی تغییر نگرش و تفسیر مثبت موقعیت‌های دشوار و بحث و گفتگو درباره عوامل مؤثر بر تاب‌آوری روانی و تجربیات موفق در این زمینه.

۸. مهارت‌های حل مسئله و تصمیم‌گیری: آموزش روش‌های حل مسئله و تصمیم‌گیری مؤثر در مواجهه با موقعیت‌های چالش‌برانگیز، تمرین در تحلیل مسائل، شناسایی گزینه‌های ممکن و انتخاب بهترین گزینه و بحث و گفتگو درباره استراتژی‌ها و راهکارهای حل مسئله در زندان و تجربیات قبلی زندانیان.

این موارد تنها برخی از مواردی هستند که می‌توان در جلسات آموزشی محورهای آگاهی و مهارت‌های مرتبط با ارتقاء سلامت روان زندانیان محکوم به جرائم مواد مخدر در نظر گرفت. البته، برنامه آموزشی و جلسات بسته به نیازها و شرایط خاص زندان و زندانیان می‌توانند تنظیم و تعدیل شوند.

سؤال هفتم: به نظر شما از طریق چه تمرین‌هایی می‌توان آگاهی درباره اعتیاد و اثرات آن، مهارت‌های ارتباطی، مهارت‌های اجتماعی، مهارت‌های مدیریت خشم و احساسات، مهارت حل تعارض، مهارت‌های مقابله با استرس، مهارت افزایش تاب‌آوری روانی و مهارت‌های حل مسئله و تصمیم‌گیری را به محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار با هدف ارتقاء سلامت روان در رفتار آن‌ها آموزش داد؟

برای آموزش محورهای مذکور به محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان، می‌توان از تمرین‌ها و فعالیت‌های گوناگونی استفاده کرد. در سطور زیر، برخی از تمرین‌های مفید برای هر یک از محورهای ارائه شده است:

۱. آگاهی درباره اعتیاد و اثرات آن: برگزاری جلسات گروهی برای بحث و گفتگو درباره تجربیات شخصی زندانیان در مورد اعتیاد و تأثیر آن بر زندگی آن‌ها، نمایش فیلم‌ها و مستندهای آموزشی درباره اعتیاد و تجربیات افرادی که از آن بهبودیافته‌اند و ارائه اطلاعات کتبی و جدیدترین مطالعات در مورد علل و عواقب اعتیاد به محکومین.
۲. مهارت‌های ارتباطی: تمرین در گوش دادن فعال و تمرکز به مکالمات دیگران، سپس بازگویی درست و خلاصه آن‌ها، نقش‌آفرینی و بازی‌های گروهی برای تمرین در بیان احساسات و نیازها به شیوه‌های مؤثر و مناسب و تمرین در برقراری ارتباط غیرفعال، مثلاً ارسال نامه یا پیام به یکی از اعضای گروه.
۳. مهارت‌های اجتماعی: برگزاری نقش‌آفرینی و بازی‌های گروهی برای تقویت مهارت‌های همکاری و مشارکت در فعالیت‌های گروهی داخل زندان، تشویق زندانیان به شرکت در فعالیت‌های گروهی مانند کارگاه‌ها و پروژه‌های مشترک و تمرین در برقراری و حفظ روابط سالم و مؤثر با دیگر زندانیان.
۴. مهارت‌های مدیریت خشم و احساسات: آموزش راهکارها و تکنیک‌های مدیریت خشم و ناراحتی، ازجمله تمرینات تنفسی و آرامش‌بخش، تمرین در شناسایی علل و محرک‌های خشم و تمرین در کنترل واکنش‌های تماسی به آن‌ها و بحث و گفتگو درباره تجربیات خشم‌آور و تأثیر آن بر رفتار و روابط زندانیان.
۵. مهارت حل تعارض: تشریح روش‌های حل تعارض و مذاکره سازنده، تمرین در شناسایی راهکارها و روش‌های ممکن برای حل تعارض، ارائه مثال‌های واقعی از تعارض‌ها و نقش‌آفرینی در حل آن‌ها و تمرین در مهارت‌های گفتگو و گفتگوی سازنده برای حل تعارض‌های بین زندانیان.
۶. مهارت‌های مقابله با استرس: آموزش تکنیک‌های تنفس عمیق و روش‌های آرامش‌بخش برای کاهش استرس و افزایش آرامش ذهنی، تمرین در تفکر مثبت و تغییر نگرش نسبت به موقعیت‌های استرس‌زا و تشویق به فعالیت‌های تناسب‌اندام و تمرین بدنی که به افزایش تحمل استرس کمک کند.

۷. مهارت افزایش تاب‌آوری روانی: آموزش راهکارها و تکنیک‌های افزایش تاب‌آوری روانی مانند پذیرش هیجانات و تغییر نگرش به مشکلات، تمرین در مهارت‌های مثبت‌اندیشی و تفکر مثبت در مواجهه با موقعیت‌های دشوار و ارائه مداوم حمایت و انگیزه‌بخشی به زندانیان برای تقویت تاب‌آوری روانی آن‌ها.

۸. مهارت‌های حل مسئله و تصمیم‌گیری: آموزش فرایند حل مسئله و تصمیم‌گیری به زندانیان، ازجمله شناسایی مسئله، جمع‌آوری اطلاعات، تحلیل گزینه‌ها و انتخاب بهترین راه‌حل، تمرین در حل مسئله‌های واقعی مرتبط با زندانیان و تصمیم‌گیری در مواقع پیچیده و تشویق زندانیان به ارائه راهکارها و گزینه‌های خود در مواجهه با مسائل و مشکلات.

این تمرینات می‌توانند به زندانیان کمک کند تا مهارت‌های موردنیاز برای ارتقاء سلامت روانی خود را تقویت کنند. البته، برنامه‌های آموزشی باید با توجه به شرایط و محیط زندان قزلحصار و نیازهای خاص زندانیان طراحی شوند. هم‌چنین، همکاری با متخصصین روانشناسی و مددکاران اجتماعی می‌تواند به اجرای مؤثرتر این برنامه‌ها کمک کند.

سؤال هشتم: به نظر شما با چه برنامه‌ریزی درمانگر می‌تواند آگاهی درباره اعتیاد و اثرات آن، مهارت‌های ارتباطی، اجتماعی، مدیریت خشم و احساسات، حل تعارض، مقابله با استرس، افزایش تاب‌آوری روانی و حل مسئله و تصمیم‌گیری را به محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار با هدف ارتقاء سلامت روان در رفتار آن‌ها آموزش دهد؟

برای برنامه‌ریزی درمانگری به منظور آموزش محورهای مذکور به محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار، می‌توان از رویکردها و فعالیت‌های مختلفی استفاده کرد. در سطور زیر، یک برنامه‌ریزی پیشنهادی برای هر یک از محورهای آورده شده است:

۱. آگاهی درباره اعتیاد و اثرات آن: برگزاری سمینارها و کارگاه‌های آموزشی توسط روانشناسان و کارشناسان متخصص در حوزه اعتیاد، به منظور ارائه اطلاعات کامل درباره علل، عواقب و مدیریت اعتیاد، استفاده از مستندها، فیلم‌ها و داستان‌های مرتبط با اعتیاد برای توصیف تجربیات و آگاهی بیشتر زندانیان در این زمینه و برگزاری جلسات گروهی بحث و گفتگو درباره تجربیات شخصی زندانیان و ارائه پشتیبانی روان‌شناختی.

۲. مهارت‌های ارتباطی: ارائه تمرینات و نقش‌آفرینی‌های گروهی برای تقویت مهارت‌های گفتگو، شنیداری و بیان درست، تمرین در شناخت عواطف و احساسات و بیان آن‌ها به شیوه‌ای مناسب و سازنده و ارائه بازخورد سازنده و تمرین در ارتباطات بین فردی و گروهی.

۳. مهارت‌های اجتماعی: برگزاری کارگاه‌ها و تمرینات گروهی برای تقویت همکاری و مشارکت در فعالیت‌های گروهی، استفاده از نقش‌آفرینی و بازی‌های گروهی برای تمرین در مهارت‌های اجتماعی مانند شناخت نیازها و حقوق دیگران، قراردادهای اجتماعی و حل مسائل گروهی و تشویق زندانیان به شرکت در فعالیت‌های گروهی و تشکیل گروه‌های پشتیبانی.

۴. مهارت‌های مدیریت خشم و احساسات: ارائه تمرینات مدیریت خشم و ناراحتی از طریق تکنیک‌های تنفسی، تمرکز ذهن و آرامش‌بخش، تمرین در شناسایی علل و محرک‌های خشم و تمرین در کنترل واکنش‌های تماسی و سازنده به آن‌ها و تشویق به استفاده از راهکارهای سازنده برای حل صلح‌آمیز اختلافات و ارتباط مؤثر با دیگران.

۵. مهارت حل تعارض: آموزش روش‌ها و استراتژی‌های حل تعارض در مواجهه با مشکلات و درگیری‌های میان فردی و گروهی، تمرین در مهارت‌های ارتباطی سازنده و مذاکره برای حل تعارض‌ها و دستیابی به توافق‌های منصفانه.

۶. مهارت‌های مقابله با استرس: ارائه تمرینات و راهکارهای مقابله با استرس و کاهش تنش، از جمله تمرینات تنفس عمیق، آرامش‌بخش و آگاهی زنجیره‌ای و ارائه تکنیک‌ها و روش‌های مدیریت زمان و برنامه‌ریزی مناسب برای کاهش فشارها و استرس‌های روزمره.

۷. مهارت افزایش تاب‌آوری روانی: آموزش تکنیک‌ها و مهارت‌های افزایش تاب‌آوری روانی، از جمله خودشناسی، ارتباط مثبت با خود و دیگران، پذیرش و تغییر نگرش‌های منفی و تشویق زندانیان به شرکت در فعالیت‌های تربیتی و تأملی مانند مدیتیشن و یوگا برای تقویت تاب‌آوری روانی.

۸. مهارت‌های حل مسئله و تصمیم‌گیری: ارائه روش‌ها و رویکردهای حل مسئله مانند تحلیل SWOT، درخت تصمیم و تصمیم‌گیری گروهی و تمرین در تصمیم‌گیری در مواقع دشوار و توسعه مهارت‌های تفکر انتقادی و خلاقیت.

این برنامه‌ریزی درمانگری باید به شیوه‌ای ترکیبی باشد و از ابزارها و تمرینات متنوعی برای آموزش و تقویت مهارت‌ها استفاده کند. هم‌چنین، در اجرای آن نیاز به همکاری با تیم‌های چند تخصصی مانند روانشناسان، مددکاران اجتماعی و متخصصان حوزه اعتیاد است.

سؤال نهم: به نظر شما محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار در آموزش دیدن مباحث آگاهی درباره اعتیاد و اثرات آن، مهارت‌های ارتباطی، اجتماعی، مدیریت خشم و احساسات، حل تعارض، مقابله با استرس، افزایش تاب‌آوری روانی و حل مسئله و تصمیم‌گیری با هدف ارتقاء سلامت روان در رفتار، چه فعالیتی باید داشته باشند؟

برای ارتقاء سلامت روان و آموزش مباحث آگاهی درباره اعتیاد و مهارت‌های مذکور به محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار، می‌توان فعالیت‌ها و برنامه‌های زیر را در نظر گرفت:

۱. آموزش درباره اعتیاد و اثرات آن: برگزاری سمینارها و کارگاه‌ها توسط روانشناسان و متخصصان حوزه اعتیاد به منظور ارائه اطلاعات کامل و به روز درباره علت و عواقب اعتیاد به محکومین و استفاده از مثال‌ها، مطالب پژوهشی و مستندها برای توصیف و نمایش واقعیت‌های مرتبط با اعتیاد و اثرات آن بر رفتار و زندگی فردی و اجتماعی.

۲. آموزش مهارت‌های ارتباطی: تمرین در مهارت‌های گفتگو، شنیداری فعال و بیان صحیح به منظور بهبود ارتباطات بین فردی، تمرین در شناسایی و بیان عواطف و احساسات به شیوه‌ای سازنده و سازگار با قوانین و ارزش‌های اجتماعی و تمرین در برقراری ارتباط مؤثر و مؤثر با دیگران، از جمله مهارت‌های گفتگو، تفسیر بدون تعصب و قضاوت، و حل مسائل ارتباطی.

۳. آموزش مهارت‌های اجتماعی: برگزاری کارگاه‌ها و فعالیت‌های گروهی برای تقویت همکاری و مشارکت در فعالیت‌های گروهی، تمرین در مهارت‌های اجتماعی مانند شناخت نیازها و حقوق دیگران، قراردادهای اجتماعی و حل مسائل گروهی و تشویق به شرکت در فعالیت‌های گروهی و تشکیل گروه‌های پشتیبانی و تعاملی.

۴. آموزش مهارت‌های مدیریت خشم و احساسات: ارائه تمرینات و راهکارهای مدیریت خشم و ناراحتی از طریق تکنیک‌های تنفس عمیق،

تمرکز ذهن و آرامش بخش، تمرین در شناسایی علل و محرک های خشم و تمرین در کنترل واکنش های تماسی و سازنده به آن ها.
- تشویق به استفاده از راهکارهای سازنده برای حل صلح آمیز اختلافات و ارتباط مؤثر

۵. تمرین مهارت های حل تعارض: آموزش روش ها و استراتژی های حل تعارض به صورت سازمان یافته و عملی و تشویق به تمرین در مهارت های شناخت و تحلیل تعارض، شناسایی گزینه های ممکن برای حل تعارض و انتخاب بهترین راه حل.

۶. آموزش مهارت های مقابله با استرس: آموزش روش های مدیریت استرس از طریق تمرینات تنفس، آرامش بخشی، مدیتیشن و تمرینات بدنی و ارائه راهکارهای سازنده برای مواجهه با فشارها و استرس های روزمره.
۷. آموزش مهارت افزایش تاب آوری روانی: ارائه تمرینات و راهکارهای افزایش تاب آوری روانی و مقابله با سختی ها و چالش ها و تشویق به توسعه نگرش مثبت، خودشناسی و توانمندسازی شخصی.

۸. آموزش مهارت های حل مسئله و تصمیم گیری: ارائه روش ها و فنون حل مسئله و تصمیم گیری به منظور توانمندسازی در انتخاب بهترین گزینه ها و تمرین در تحلیل مسائل و تصمیم گیری منطقی و مبتنی بر اطلاعات موجود. از طرف دیگر، برنامه ها و فعالیت های مذکور باید با رویکردهای محوری بر ارتقاء سلامت روان طراحی و اجرا شوند. همچنین، اهداف آموزشی باید به شیوه ای قابل اندازه گیری و ارزیابی اجرا شوند تا پیشرفت و تغییرات در رفتار و مهارت های محکومین قابل ارزیابی باشد.

سؤال دهم: به نظر شما محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار در آموزش دیدن مباحث آگاهی درباره اعتیاد و اثرات آن، مهارت های ارتباطی، مهارت های اجتماعی، مهارت های مدیریت خشم و احساسات، مهارت حل تعارض، مهارت های مقابله با استرس، مهارت افزایش تاب آوری روانی و مهارت های حل مسئله و تصمیم گیری با هدف ارتقاء سلامت روان در رفتار چه تکالیفی را باید انجام دهند؟

برای ارتقاء سلامت روان و تقویت مهارت های مذکور در محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار، می توان تکالیف و وظایف زیر را برای آن ها در نظر گرفت:

۱. مطالعه و تحقیق درباره اعتیاد و اثرات آن: خواندن کتاب ها، مقالات و منابع معتبر درباره اعتیاد، عوامل مؤثر بر آن و عواقب آن بر رفتار و زندگی فردی و اجتماعی و انجام مطالعات آنلاین و مطالعه مطالب مرتبط با اعتیاد و راه های پیشگیری و مدیریت آن.

۲. مشارکت در کارگاه ها و سمینارها: شرکت در کارگاه ها و سمینارهایی که توسط روانشناسان و متخصصان حوزه اعتیاد برگزار می شود و در آن ها مطالبی مرتبط با آگاهی درباره اعتیاد و مهارت های مورد نیاز برای مدیریت آن آموزش داده می شود.

۳. تمرین و عمل به مهارت های ارتباطی و اجتماعی: تمرین در مهارت های ارتباطی نظیر گوش دادن فعال، بیان صحیح و روشن اندازه گیری و فهم عواطف و احساسات خود و دیگران و شرکت در گروه های پشتیبانی و تمرین در مهارت های تعامل گروهی، همکاری و مشارکت در فعالیت های گروهی.

۴. تمرین مهارت های مدیریت خشم و احساسات: تمرین در شناسایی و کنترل واکنش های خشم و ناراحتی و استفاده از راهکارهای مناسب برای مدیریت آن ها و شرکت در فعالیت ها و تمریناتی که به تسکین و کاهش خشم و تنش های روزمره کمک می کنند، مانند تمرکز ذهن، تکنیک های تنفس عمیق و آرامش بخش.

۵. حل تعارض و مهارت های مذاکره: شرکت در فعالیت ها و تمریناتی که به تقویت مهارت های حل تعارض و مذاکره کمک می کنند و تمرین در شناسایی و تحلیل مسائل، پیدا کردن راه حل های مشترک و اجرای آن ها.

۶. تمرین مهارت های مقابله با استرس: انجام تمرینات تنفس عمیق، مدیتیشن و روش های آرامش بخش.

۷. تمرین در مهارت افزایش تاب آوری روانی: شناسایی و تحلیل عوامل استرس زا و موقعیت های دشوار در زندگی روزمره، تمرین در تغییر نگرش و تفکر مثبت در برابر موقعیت های استرس زا و استفاده از راهکارهای مدیریت استرس مانند تمرینات تنفس عمیق، مدیتیشن، ورزش و تمرین های آرامش بخش.

۸. تمرین مهارت های حل مسئله و تصمیم گیری: شناسایی و تعریف صحیح مسئله ها و چالش های روزمره، تحلیل دقیق مسئله و شناسایی راه حل های ممکن و انتخاب، اجرای بهترین راه حل با توجه به معیارهای مشخص و ارزیابی نتایج، شناسایی و تعریف دقیق گزینه های مختلف در مواجهه با

این وسائل کمک آموزشی به صورت جداگانه و یا ترکیبی می‌توانند در فرآیند آموزش محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار مورد استفاده قرار گرفته و به علاوه، استفاده از روش‌های تعاملی و فعالیت‌های گروهی نیز می‌تواند در آموزش این مهارت‌ها به محکومین به جرائم مواد مخدر مؤثر باشد. برای مثال:

- گروه‌های گفتگو: تشکیل گروه‌هایی که اعضا بتوانند تجربیات، دغدغه‌ها و راهکارهای خود را درباره اعتیاد و مهارت‌های مختلف به اشتراک بگذارند.

- نقش‌آفرینی: بازی‌های نقش‌آفرینی که در آن محکومین به جرائم مواد مخدر می‌توانند نقش‌های مختلف را بازی کرده و مهارت‌های مختلف را در موقعیت‌های مختلف تمرین کنند.

- تمرین‌های گروهی: تمرینات گروهی مانند حل مسئله و تصمیم‌گیری گروهی، تمرینات تعاملی و همکاری در گروه.

در نهایت، ارائه بازخورد مناسب و پشتیبانی پس از آموزش نیز بسیار مهم است تا محکومین به جرائم مواد مخدر بتوانند مهارت‌های آموخته شده را به زندگی واقعی تعمیم داده و در رفتار خود به کار ببندند.

سؤال دوازدهم: به نظر شما چگونه می‌توان هر یک از مهارت‌های آگاهی درباره اعتیاد و اثرات آن، مهارت‌های ارتباطی، اجتماعی، مدیریت خشم و احساسات، حل تعارض، مقابله با استرس، افزایش تاب‌آوری روانی و حل مسئله و تصمیم‌گیری را به طور جداگانه در محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار که با هدف ارتقاء سلامت روان در رفتار آن‌ها آموزش دیده‌اند، ارزیابی کرد؟

پیامدهای بهبود هر یک از مهارت‌های مذکور در زندانیان محکوم به جرائم مواد مخدر می‌تواند شامل موارد زیر باشد:

۱. مهارت آگاهی اعتیاد و اثرات آن: ارزیابی دانش و آگاهی درباره اعتیاد و اثرات آن می‌تواند منجر به کاهش مصرف مواد مخدر، افزایش انگیزه برای درمان و تغییر رفتار و بهبود کیفیت زندگی در محکومان به جرائم مواد مخدر شود.

۲. مهارت‌های ارتباطی: ارزیابی بهبود ارتباطات مؤثر از طریق برقراری روابط سالم‌تر.

تصمیم‌های روزمره، ارزیابی مزایا و معایب هر گزینه و تحلیل پیش‌بینی شده نتایج و انتخاب گزینه‌ای که با توجه به اهداف و ارزش‌های فردی و اجتماعی، بهترین نتیجه را به دست می‌دهد.

سؤال یازدهم: به نظر شما با چه وسائل کمک آموزشی می‌توان آگاهی درباره اعتیاد و اثرات آن، مهارت‌های ارتباطی، اجتماعی، مدیریت خشم و احساسات، حل تعارض، مقابله با استرس، افزایش تاب‌آوری روانی و حل مسئله و تصمیم‌گیری را به محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار با هدف ارتقاء سلامت روان در رفتار آن‌ها آموزش داد؟

برای آموزش هر یک از مهارت‌های مذکور به محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار، می‌توان از وسایل کمک آموزشی زیر استفاده کرد:

۱. آگاهی درباره اعتیاد و اثرات آن: متون و کتاب‌های آموزشی درباره اعتیاد و اثرات جسمانی، روانی و اجتماعی آن و نمونه‌ها و ویدئوهایی که نشان‌دهنده تجربه‌ها و شواهد علمی درباره اعتیاد و تأثیر آن بر زندگی فرد و جامعه باشد.

۲. مهارت‌های ارتباطی و اجتماعی: نقش‌آفرینی و نمونه‌های عملی از مهارت‌های ارتباطی مؤثر و سازنده و نمونه‌ها و ویدئوهایی درباره مهارت‌های اجتماعی از قبیل گوش دادن فعال، قدرت تعامل مثبت، قضاوت متعادل و همدلی.

۳. مهارت‌های مدیریت خشم و احساسات: تمرین‌های تأملی و مدیتیشن برای آرامش بخشیدن به خشم و احساسات منفی و نمونه‌ها و ویدئوهایی که نشان‌دهنده تکنیک‌های مدیریت خشم و احساسات سازنده باشد.

۴. مهارت حل تعارض: نمونه‌ها و ویدئوهایی از راهکارها و روش‌های حل تعارض و مدیریت مناسب درگیری‌ها و نزاعات و تمرین‌های عملی برای تقویت مهارت حل تعارض و تسهیل درگیری‌های سازنده.

۵. مهارت‌های مقابله با استرس و افزایش تاب‌آوری روانی: تمرینات روزمره مثل تمرین تنفس، مدیتیشن و تمرینات آرامش‌بخش و نمونه‌ها و ویدئوهایی درباره روش‌های مقابله با استرس و تقویت تاب‌آوری روانی.

۶. مهارت‌های حل مسئله و تصمیم‌گیری: تمرینات عملی برای تحلیل مسئله، تولید راه‌حل‌ها و انتخاب بهترین گزینه و نمونه‌ها و ویدئوهایی که نشان‌دهنده فرآیند حل مسئله و تصمیم‌گیری در موقعیت‌های واقعی باشد.

۳. مهارت‌های اجتماعی: ارزیابی میزان حمایت اجتماعی بیشتر و افزایش اعتماد به نفس.

۴. مهارت‌های مدیریت خشم و احساسات: ارزیابی کنترل بهتر خشم و احساسات منفی می‌تواند به کاهش خشم، افزایش صلح‌آمیزی، و بهبود روابط منجر شود.

۵. مهارت حل تعارض: ارزیابی توانایی حل تعارض‌ها به صورت سازنده می‌تواند به روابط بهتر، کاهش تنش‌ها و افزایش همکاری منجر شود.

۶. مهارت‌های مقابله با استرس: ارزیابی مقابله با استرس از طریق کاهش استرس.

۷. افزایش تاب‌آوری روانی: ارزیابی افزایش تاب‌آوری می‌تواند از طریق بهبود روحیه و افزایش توانایی مقابله با مشکلات انجام شود.

۸. مهارت حل مسئله و تصمیم‌گیری: ارزیابی بهبود مهارت‌های حل مسئله و تصمیم‌گیری می‌تواند به تصمیم‌گیری‌های بهتر، راه‌حل‌های کارآمد و بهبود عملکرد در مواقع مختلف منجر شود.

این پیامدها می‌تواند به بهبود کیفیت زندگی، کاهش مصرف مواد مخدر، افزایش خودکنترلی و اثربخشی بیشتر زندانیان در جامعه کمک کند.

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش با هدف نیازسنجی و طراحی محتوای آموزش محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار با هدف ارتقاء سلامت روان در رفتار آنها انجام شد. یافته‌های این پژوهش نشان داد، آگاهی درباره اعتیاد و اثرات آن، یکی از نیازهای آموزشی محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار است که از طریق آن می‌توان سلامت روان این زندانیان را ارتقاء داد. در تبیین این یافته می‌توان گفت، آگاهی درباره اعتیاد و اثرات آن یکی از نیازهای آموزشی محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار بود، چون دارای تأثیرات مهم و مستقیم بر سلامت روانی آنها است. آگاهی درباره اعتیاد و اثرات آن می‌تواند به زندانیان کمک کند تا بهتر بفهمند که چگونه اعتیاد بر زندگی و رفتار آنها تأثیر می‌گذارد. درک و آگاهی از اعتیاد و اثرات آن می‌تواند به زندانیان کمک کند تا خودشناسی بهتری داشته باشند. آگاهی از مکانیسم‌ها و فرایندهای اعتیاد به زندانیان کمک می‌کند تا بهتر بفهمند چرا به مواد مخدر روی آورده‌اند و چرا به سختی از آن دست می‌کشند. این بیشترین فهم از خودشان به آنها

کمک می‌کند تا برای تغییر رفتار خود متعهد شوند. هم‌چنین می‌تواند به زندانیان کمک کند تا خطرات اعتیاد را درک کنند. آگاهی از اثرات جسمانی، روانی و اجتماعی اعتیاد بر زندگی فرد، خانواده و جامعه می‌تواند خطرات و عواقب منفی اعتیاد را به زندانیان اطلاع‌رسانی کند. این آگاهی می‌تواند ترس از بیماری‌های مرتبط با مواد مخدر و تأثیرات منفی بر روابط شخصی و اجتماعی را افزایش دهد (لیو و همکاران، ۲۰۲۱).

علاوه بر این، درک و آگاهی از اعتیاد و اثرات آن می‌تواند به زندانیان کمک کند تا استراتژی‌های مقابله را یاد بگیرند. آموزش مهارت‌های مقابله با اعتیاد و روش‌های مدیریت استرس و شدت احساسات می‌تواند زندانیان را در مواجهه با فرصت‌ها و مشکلاتی که ممکن است اعتیاد برایشان به وجود آورد، تقویت کند. این مهارت‌ها می‌تواند به آنها کمک کند تا بهترین راهکارها را برای مدیریت و کاهش نیاز به مواد مخدر پیدا کنند. هم‌چنین این مهارت‌ها می‌تواند به زندانیان کمک کند تا امیدواری و خودانگیزگی را تقویت کنند. آگاهی از این که اعتیاد قابل درمان است و افراد می‌توانند از آن فرار کنند، می‌تواند امیدواری و انگیزه را در زندانیان تقویت کند. با ارائه آموزش‌های مرتبط با اعتیاد و اثرات آن در زندان قزلحصار، می‌توان به زندانیان کمک کرد تا درک بهتری از اعتیاد و موانع آن پیدا کنند و وضعیت روانی خود را ارتقاء دهند. این آگاهی می‌تواند برای محکومین، امکانات و ابزارهای لازم را برای مقابله با اعتیاد و حفظ سلامت روانی فراهم کند (لی و همکاران، ۲۰۲۱؛ والس و وانگ، ۲۰۲۰).

هم‌چنین، یافته‌های این پژوهش نشان داد، مهارت‌های ارتباطی یکی از نیازهای آموزشی محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار بود که از طریق آن می‌توان سلامت روان آنها را ارتقاء داد. در تبیین این یافته باید گفت، مهارت‌های ارتباطی یکی از نیازهای آموزشی محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار بود، زیرا ارتباط مؤثر و سالم با دیگران می‌تواند، بهبود و تقویت سلامت روانی آنها را به دنبال داشته باشد. درک و توسعه مهارت‌های ارتباطی می‌تواند زندانیان را در ارتباطات شخصی، خانوادگی و اجتماعی کمک کرده و به ایجاد روابط سالم و مؤثر کمک کند. مهارت‌های ارتباطی قوی می‌تواند به زندانیان کمک کند تا خودباوری و اعتماد به نفس خود را بهبود بخشند. ارتباطات موفق و مؤثر با دیگران، احساس قدرت و مهارت در برقراری ارتباطات را در آنها تقویت کرده و به افزایش اعتماد به نفس آنها کمک کند. از طرف دیگر، باید در

نظر داشت، زندانیان به طور معمول با مشکلات و نیازهای مختلف در روابط شخصی و خانوادگی مواجه هستند. از این رو، مهارت‌های ارتباطی مؤثر می‌تواند به آن‌ها کمک کنند تا مناسب‌ترین راه‌حل‌ها را برای حل اختلافات، مدیریت تعارضات و ایجاد ارتباطات سالم با اعضای خانواده خود پیدا کنند. این بهبود در روابط شخصی و خانوادگی می‌تواند سلامت روانی زندانیان را بهبود بخشد و احساس استقرار و تعلق به خانواده را در آن‌ها تقویت کند (استاتون و روز، ۲۰۲۰). زمانی که زندانیان از زندان آزاد می‌شوند، ارتباطات مؤثر و مهارت‌های ارتباطی می‌تواند به آن‌ها کمک کنند تا به بهترین شکل ممکن به جامعه بازگردند. این مهارت‌ها شامل توانایی برقراری ارتباط با مشاغل، سازمان‌ها و سایر افراد جامعه است. زندانیانی که بتوانند به درستی و مؤثر با دیگران ارتباط برقرار کنند، احتمال موفقیت در بازگشت به زندگی عادی را افزایش می‌دهند و از بروز مشکلات بیشتری در تعامل با جامعه جلوگیری می‌کنند. به طور کلی، آموزش مهارت‌های ارتباطی می‌تواند به زندانیان کمک کند تا روابط سالم‌تری را برقرار کرده و در بازگشت به جامعه پس از آزادی موفقیت بیشتری داشته باشند. این گونه مهارت‌ها به زندانیان کمک می‌کند تا خود را به عنوان اعضای مفیدی در جامعه معرفی کرده و از ورود به جرم و بزهکاری عبور کنند (ادمون و کلای-وارنر، ۲۰۱۹).

یافته‌های این پژوهش هم‌چنین نشان داد، مهارت‌های اجتماعی یکی از نیازهای آموزشی محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار بود که از طریق آن می‌توان سلامت روان زندانیان را ارتقاء داد. مهارت‌های اجتماعی یکی از نیازهای آموزشی محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار بود، زیرا این گونه مهارت‌ها می‌تواند به آن‌ها کمک کند تا در مواجهه با چالش‌های اجتماعی و سازمانی بهتر عمل کرده و سلامت روانی خود را ارتقاء دهند. مهارت‌های اجتماعی می‌تواند به زندانیان کمک کند تا تعاملات مؤثرتری با سایر زندانیان و کارکنان زندان برقرار کنند. این تعاملات می‌تواند احساس وابستگی اجتماعی را افزایش داده و از کناره‌گیری و انزوا در زندان جلوگیری کنند. پشتیبانی اجتماعی و ارتباطات مثبت با دیگران نیز می‌تواند به زندانیان کمک کند تا آن‌ها احساس تعلق به جامعه را تجربه کرده و از احساس تنهایی کاسته شود. در این راستا می‌توان گفت، زندانیان ممکن است در مواجهه با تعارضات و خشم به دلیل محدودیت‌ها و محیط زندان تجربه‌های سختی داشته باشند. در این زمینه،

مهارت‌های اجتماعی می‌تواند به آن‌ها کمک کند تا راه‌حل‌های سازنده و غیر خشونت‌آمیز را در مواجهه با تعارضات پیدا کرده و خشم و خشونت را کنترل کنند. این مهارت‌ها می‌تواند زندانیان را در یادگیری استراتژی‌های مدیریت خشم، تفکر مثبت و حل مسئله کمک کنند و در نتیجه، سلامت روانی آن‌ها را تقویت کنند (لرمان و همکاران، ۲۰۲۲). مهارت‌های اجتماعی می‌تواند به زندانیان کمک کند تا روابط مثبت و سالم‌تری با افرادی که تمایل به تغییر و بهبود دارند، برقرار کنند. زمانی که زندانیان بتوانند با افراد سازنده و الهام‌بخش در ارتباط باشند، انگیزه و امید به آینده در آن‌ها تقویت شده و باعث می‌شود از افراد مثبت الهام می‌گیرند (باتلر و همکاران، ۲۰۲۲).

دیگر یافته این پژوهش نشان داد، مهارت‌های مدیریت خشم و احساسات یکی از نیازهای آموزشی محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار بود که از طریق آن می‌توان سلامت روان محکومین را ارتقاء داد. مهارت‌های مدیریت خشم و احساسات یکی از نیازهای آموزشی محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار بود، زیرا این مهارت‌ها می‌تواند به آن‌ها کمک کند تا با خشم و احساسات منفی خود بهتر مقابله کنند و سلامت روانی خود را ارتقاء دهند. زندانیان ممکن است به دلیل محدودیت‌ها و فشارهای موجود در زندان، با خشم و عدم تحمل مواجه شوند. مهارت‌های مدیریت خشم به آن‌ها کمک می‌کند تا راهکارهای سازنده و سازگار برای مدیریت خشم خود را یاد بگیرند. این مهارت‌ها شامل تشخیص علائم خشم، اعمال آرامش‌بخش، تغییر نگرش و استفاده از استراتژی‌های مدیریت خشم سازنده است. با کسب این مهارت‌ها، زندانیان می‌توانند خشم خود را کنترل کرده و به جای واکنش‌های خشونت‌آمیز، رفتارهای سازنده‌تری را انتخاب کنند. علاوه بر این، زندانیان ممکن است به دلیل تجربه‌های سخت گذشته و شرایط زندان، دچار مشکلات در تشخیص و بیان احساسات خود شوند. مهارت‌های مدیریت احساسات می‌تواند به آن‌ها کمک کند تا احساسات خود را به درستی شناسایی کرده و راهکارهای سازنده برای بیان احساسات خود یاد بگیرند. زندانیان می‌توانند از روش‌های مثبت مانند نگهداری یک دفترچه مشاعر، تمرینات تنفس عمیق، تمرینات تمرکز و تمرینات هنری برای بهبود توانایی شناخت و مدیریت احساسات خود استفاده کنند (جونز و همکاران، ۲۰۲۰).

علاوه بر این، یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد، مهارت حل تعارض یکی از نیازهای آموزشی محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار بود که با استفاده از آن می‌توان سلامت روان زندانیان را ارتقاء داد. در تبیین این یافته باید گفت، مهارت حل تعارض یکی از نیازهای آموزشی محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار بود، زیرا این مهارت می‌تواند به آن‌ها کمک کند تا در مواجهه با تعارضات و مشکلات مختلف، راهکارهای سازنده را بیابند و سلامت روانی خود را ارتقاء دهند. زندانیان ممکن است به دلیل شرایط زندان، فشارها و تنش‌های موجود، با تعارضات و خشونت‌های مختلف مواجه شوند. مهارت‌های حل تعارض به آن‌ها کمک می‌کند تا راهکارهای سازنده برای حل تعارضات را یاد بگیرند و به جای استفاده از روش‌های خشونت‌آمیز، راه‌حل‌های صلح‌آمیز و سازنده‌تری را پیش بگیرند. این مهارت‌ها شامل شناسایی مسائل و نیازها، ارتباط مؤثر، تفکر خلاق و جستجوی راهکارهای مشترک است. با بهره‌گیری از این مهارت‌ها، زندانیان می‌توانند تعارضات را بهبود دهند، خشونت را کاهش داده و در نتیجه، سلامت روانی خود را بهبود ببخشند. همچنین، مهارت‌های حل تعارض می‌تواند به زندانیان کمک کند تا در ارتباطات خود با دیگران، به‌خصوص همکاران زندان، بهتر عمل کنند. با یادگیری روش‌های صحیح برای حل تعارضات و مذاکره، زندانیان می‌توانند درگیری‌ها و خشونت‌ها را کاهش داده و روابط سازنده‌تری را با دیگران برقرار کنند. این مهارت‌ها به آن‌ها کمک می‌کند تا در فرآیند بازسازی خود و اندیشیدن درباره آینده، از شبکه‌های اجتماعی مفیدتری استفاده کرده و از فرصت‌های موجود برای توانمندسازی و بهبود زندگی پس از زندان استفاده کنند (هنری، ۲۰۲۰).

دیگر یافته این پژوهش نشان داد، مهارت‌های مقابله با استرس یکی از نیازهای آموزشی محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار بود که از طریق آن می‌توان سلامت روان آن‌ها را ارتقاء داد. مهارت‌های مقابله با استرس یکی از نیازهای آموزشی محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار بود، زیرا این مهارت‌ها می‌تواند به آن‌ها کمک کند تا با مواجهه با استرس‌ها و فشارهای روزمره در زندان، سلامت روانی خود را ارتقاء دهند. زندانیان ممکن است در معرض استرس‌ها و فشارهای زیاد از جمله تنش‌های مربوط به زندگی زندانی، جدایی از خانواده و نزدیکان، عدم اطمینان در مورد آینده و عوامل محیطی ناگوار قرار گیرند.

مهارت‌های مقابله با استرس می‌تواند به زندانیان کمک کند تا آن‌ها راهکارهای مؤثری را برای کاهش استرس و اضطراب پیدا کنند. این مهارت‌ها شامل تمرکز بر تنفس، تمرینات آرامش و روش‌های تفکر مثبت است. با بهره‌گیری از این مهارت‌ها، زندانیان می‌توانند استرس را کاهش داده و احساس آرامش و سلامت روانی بیشتری را تجربه کنند. همچنین زندانیان ممکن است در خودتنظیمی و کنترل احساسات خود دچار مشکلات شوند. مهارت‌های مقابله با استرس به آن‌ها کمک می‌کند تا آن‌ها راهکارهای سازنده‌تری برای مدیریت احساسات‌شان پیدا کنند. این مهارت‌ها شامل شناسایی احساسات، تشخیص و تفکر مثبت، تغییر الگوهای منفی و مدیریت زمان است. با بهره‌گیری از این مهارت‌ها، زندانیان می‌توانند احساسات خود را بهتر شناسایی کرده و راهکارهای سازنده‌تری برای مدیریت و کنترل احساسات‌شان پیدا کنند. مهارت‌های مقابله با استرس، به زندانیان کمک می‌کند تا رفتارهای خود را بهبود داده و رفتارهای غیرسازنده مرتبط با استرس و نارسایی خودتنظیمی را کاهش دهند (استفنسون و همکاران، ۲۰۲۱).

یافته‌های این پژوهش نشان داد، یکی دیگر از نیازهای آموزشی محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار مهارت افزایش تاب‌آوری روانی بود که از طریق آن می‌توان سلامت روان آن‌ها را ارتقاء داد. این مهارت می‌تواند به زندانیان کمک می‌کند تا آنها سلامت روانی خود را در مواجهه با تحدیدهای زندان و مشکلات زندگی ارتقاء دهند. زندانیان ممکن است با استرس‌ها و اضطراب‌های زیادی مواجه شوند که ممکن است ناشی از شرایط زندگی زندان یا نگرانی‌های مربوط به آینده باشد. افزایش تاب‌آوری روانی به آن‌ها کمک می‌کند تا راهکارهای مؤثری برای مدیریت استرس و اضطراب پیدا کنند. این مهارت شامل شناخت عوامل مؤثر بر استرس، تمرینات آرامش و روش‌های مثبت‌اندیشی است. با بهره‌گیری از این مهارت، زندانیان می‌توانند استرس و اضطراب خود را کاهش داده و احساس آرامش و سلامت روانی بیشتری را تجربه کنند. همچنین، زندانیان ممکن است به دلیل از دست دادن اعتماد به نفس، رنج ببرند و احساس بی‌ارزشی و ناتوانی داشته باشند. افزایش تاب‌آوری روانی به آن‌ها کمک می‌کند تا به خود اعتماد بیشتری داشته باشند و احساس قدرت و توانایی برای مواجهه با چالش‌های زندگی را تجربه کنند. این مهارت شامل تقویت خودشناسی، تغییر الگوهای منفی و توانمندسازی

افکار مثبت است. با بهره‌گیری از این مهارت، زندانیان می‌توانند اعتماد به نفس خود را افزایش داده و از منابع و فرصت‌های زندان برای بهبود خود و زندگی آینده‌شان بهترین استفاده را ببرند (براون و همکاران، ۲۰۲۲).

دیگر یافته این پژوهش نشان داد، مهارت‌های حل مسئله و تصمیم‌گیری یکی از نیازهای آموزشی محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار بود که از طریق آن می‌توان سلامت روان زندانیان را ارتقاء داد. مهارت‌های حل مسئله و تصمیم‌گیری، به عنوان نیازهای آموزشی برای محکومین به جرائم مواد مخدر در زندان قزلحصار اهمیت دارند. این مهارت‌ها می‌توانند به آن‌ها کمک کنند تا سلامت روانی خود را بهبود بخشند و راه‌های بهتری برای مواجهه با مشکلات و چالش‌های زندگی پیدا کنند. مهارت حل مسئله به زندانیان کمک می‌کند تا مسائل را به شکل منطقی و ساختارمند تجزیه و تحلیل کنند. این مهارت شامل توانایی تجزیه مسئله به اجزای کوچک‌تر، شناسایی عوامل مؤثر و ارزیابی گزینه‌های مختلف است. با بهره‌گیری از این مهارت، زندانیان می‌توانند بهترین راه‌حل‌ها و استراتژی‌ها را برای مواجهه با مشکلات زندگی و مسائل روزمره خود پیدا کنند. این توانایی تحلیلی به آن‌ها اعتماد به نفس و احساس کنترل بیشتری در مواجهه با موقعیت‌های دشوار می‌دهد. همچنین، مهارت تصمیم‌گیری به زندانیان کمک می‌کند تا بهترین گزینه‌ها را از بین گزینه‌های مختلف انتخاب کنند. این مهارت شامل توانایی ارزیابی مزایا و معایب هر گزینه، پیش‌بینی نتایج و انتخاب بهترین راه‌حل است. با بهره‌گیری از این مهارت، زندانیان می‌توانند تصمیمات بهتری را درباره زندگی درون و خارج از زندان بگیرند. این قابلیت تصمیم‌گیری به آن‌ها احساس قدرت شخصی و مسئولیت‌پذیری را می‌دهد و بهبود قابل توجهی در کیفیت زندگی و آینده‌نگری آن‌ها ایجاد می‌کند (کرسول و همکاران، ۲۰۲۱).

این پژوهش همچون سایر مطالعات کیفی، دارای محدودیت‌هایی بود که از جمله مهم‌ترین آنها می‌توان به محدودیت دسترسی به خبرگان متخصص در حوزه مورد مطالعه، زمان بر بودن هماهنگی لازم با آن‌ها و کمبود منابع تخصصی مرتبط با موضوع بود.

بر اساس یافته‌های پژوهش کیفی حاضر و مبتنی بر محور جلسات، پیشنهاد می‌شود برنامه‌های آموزشی متمرکز بر آگاهی از اعتیاد و اثرات آن بر

سلامت روان و اجتماع برای زندانیان برگزار شود، چون این برنامه‌های آموزشی می‌تواند به زندانیان کمک کند تا مفاهیم اساسی اعتیاد را درک کنند و درک بهتری از خطرات و عواقب آن داشته باشند. این آموزش‌ها می‌تواند از طریق کلاس‌ها، گروه‌های گفتگو، کارگاه‌ها و استفاده از منابع آموزشی متنوع ارائه شوند. همچنین آموزش مهارت‌های ارتباطی می‌تواند به زندانیان کمک می‌کند تا با دیگران ارتباط برقرار کرده و در تعاملات روزمره مؤثرتر عمل کنند. این برنامه‌های آموزشی مرتبط با مهارت‌های ارتباطی می‌تواند شامل مهارت‌هایی مانند گوش دادن فعال، بیان صحیح نیازها و احساسات، احترام به دیگران و قدرت تفکر تفاهم بخش باشند. علاوه بر این، آموزش مهارت‌های اجتماعی به زندانیان، اعمال و رفتارهای مؤثر در مواقع مختلف ارتباطی را شامل می‌شود. این مهارت‌ها می‌تواند شامل حل تعارض، مدیریت خشم، تعامل مؤثر در گروه‌ها و توانایی برقراری روابط سالم باشند. زندانیان می‌توانند این مهارت‌ها را از طریق نقش‌آفرینی، تمرینات گروهی و بازی‌های نقش‌تمرین کنند. ارائه راهکارهای عملی و تمریناتی برای حل تعارض‌ها و تسهیل فرآیند مذاکره و توافق می‌تواند به زندانیان کمک کند تا در مواقع دشوار بتوانند به توافقات مسالمت‌آمیز دست یابند.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش: این مقاله برگرفته از رساله دکتری نویسنده اول در رشته روانشناسی تربیتی در دانشگاه آزاد اسلامی، واحد گرمسار است. به جهت حفظ رعایت اصول اخلاقی در این پژوهش، سعی شد مصاحبه شوندگان قبل از شروع مصاحبه از ضبط صدای خود مطلع شوند. کلمات و واژگان افراد مصاحبه شونده به طور کامل و بدون دخل و تصرف پیاده سازی و تحلیل شد. مصاحبه با رضایت کامل مصاحبه شوندگان انجام شد و آن‌ها از هدف پژوهش مطلع بودند.

حامی مالی: این پژوهش در قالب رساله دکتری و بدون حمایت مالی می‌باشد.

نقش هر یک از نویسندگان: نویسنده اول مقاله، پژوهشگر اصلی است. نویسنده دوم استاد راهنما و نویسنده سوم نیز استاد مشاور رساله می‌باشند.

تضاد منافع: نویسندگان هم‌چنین اعلام می‌دارند که در نتایج این پژوهش هیچ گونه تضاد منافی وجود ندارد.

تشکر و قدردانی: بدین وسیله از تمامی خبرگانی که در این پژوهش مشارکت کردند، تشکر و قدردانی می‌کنیم.

منابع

پذیری شناختی در زندانیان. فصلنامه مدیریت ارتقاء سلامت، ۹ (۴)،

۷۸-۸۹

<http://jhpm.ir/article-1-1174-fa.html>

References

- Abbasi Kalimani, A., & Mahboubi, M. (2020). Revising the Penal Code for Drugs and Psychotropic Drugs in Iranian Legal System. *Journal of Legal Research*, 19(44), 133-157. [Persian] <https://doi.org/10.48300/jlr.2020.120701>
- Baghban Baghestan E, Ghoddousinejad J. (2011). A Comparison of Mental Health Status between Students of Two Faculties of Alzahra University: Physical Education vs. Educational Sciences and Psychology. *Depict Health Peer Rev Q J*, 2(3), 33-7. [Persian] <https://doh.tbzmed.ac.ir/fa/Article/doh-25>
- Bayani, A., Amir Ahmadi, R. A., & Esmaili, A. (2023). Lived experiences of young addicts about the role of social support in preventing addiction relapse. *Counseling Culture and Psycotherapy*, 14(56), 67-101. [Persian] <https://doi.10.22054/qccpc.2023.72447.3074>
- Bradbury, T. N., & Lavner, J. A. (2016). Premarital education and later relationship help-seeking. *Journal of Marital and Family Therapy*, 42(4), 471-485. <https://doi.org/10.1177/1078345820916444>
- Browne, C. C., Korobanova, D., Chemjong, P., Harris, A. W., Glozier, N., Basson, J., ... & Dean, K. (2022). Continuity of mental health care during the transition from prison to the community following brief periods of imprisonment. *Frontiers in Psychiatry*, 13, 934837. <https://doi.org/10.3389/fpsyt.2022.934837>
- Brooke, J., & Rybacka, M. (2020). Development of a dementia education workshop for prison staff, prisoners, and health and social care professionals to enable them to support prisoners with dementia. *Journal of Correctional Health Care*, 26(2), 159-167. <https://doi.org/10.1177/1078345820916444>
- Butler, A., Nicholls, T., Samji, H., Fabian, S., & Laverne, M. R. (2022). Prevalence of mental health needs, substance use, and co-occurring disorders among people admitted to prison. *Psychiatric Services*, 73(7), 737-744. <https://doi.org/10.1176/appi.ps.202000927>
- Craswell, G., Dieleman, C., & Ghanouni, P. (2021). An integrative review of sensory approaches in adult inpatient mental health: Implications for occupational therapy in prison-based mental health services. *Occupational Therapy in Mental Health*,

باغبان باغستان، الهام و قدوسی‌نژاد، جواد (۱۳۹۰). مقایسه سلامت روانی دانشجویان دو دانشکده «تربیت بدنی» و «علوم تربیتی و روان‌شناسی» دانشگاه الزهرا (س). تصویر سلامت، ۲ (۳)، ۳۳-۳۷.

<https://doh.tbzmed.ac.ir/fa/Article/doh-25>

بیانی، علی؛ امیراحمدی، رحمت‌الله و اسماعیلی، علی‌رضا (۱۴۰۲). تجارب زیسته جوانان معتاد از نقش حمایت اجتماعی در پیشگیری از عود اعتیاد. فرهنگ مشاوره و روان‌درمانی، ۱۴ (۵۶)، ۶۷-۱۰۱.

<https://doi.10.22054/qccpc.2023.72447.3074>

خالدیان، محمد؛ نعمتی سوگلی‌تپه، فاطمه؛ ارجمند کرمانی، رؤیا (۱۳۹۷). کارآمدی آموزش هوش هیجانی بر احساس تنهایی، تاب‌آوری و سلامت روان افراد معتاد. مجله مطالعات ناتوانی، ۸ (۱): ۴۸-۴۸.

<http://jdisabilstud.org/article-1-1081-fa.html>

سهرابی، فرامرز؛ مام شریفی، پیمان؛ رافضی، زهره و اعظمی، یوسف (۱۳۹۷). پیش‌بینی آمادگی به اعتیاد بر اساس سلامت روان، حمایت اجتماعی و ابعاد شخصیتی روان‌رنجورخویی و توافق‌پذیری. روان‌پرستاری، ۶ (۶)، ۵۷-۶۶.

<http://ijpn.ir/article-1-1075-fa.html>

شهیدی، مسعود و میرزاخان، حامد (۱۴۰۲). مبلغان و آموزش مهارت‌های زندگی به مددجویان کانون اصلاح و تربیت. دو فصلنامه پژوهشنامه تبلیغ اسلامی، ۳ (۷)، ۱۰۱-۱۲۰.

<https://doi: 10.22081/jip.2023.65316.1082>

صحرايي، عامر؛ تیرگری، عبدالحکیم و محمدی، خدیجه (۱۴۰۲). اثربخشی شناخت درمانی مبتنی بر ذهن‌آگاهی بر تاب‌آوری و انعطاف‌پذیری شناختی زندانیان. روان‌شناسی و علوم تربیتی در هزاره سوم، ۲۲ (۷)، ۵۳-۶۲.

<https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/2017680>

عباسی کلیمانی، عاطفه و محبوبی، ملیکا (۱۳۹۹). بازخوانی مجازات جرایم مرتبط با مواد مخدر و داروهای روان‌گردان در نظام حقوقی ایران. پژوهش‌های حقوقی، ۱۹ (۴۴)، ۱۳۳-۱۵۷.

<https://doi.org/10.48300/jlr.2020.120701>

نامداریان، مه‌ری و جانی‌پور رباطی، رامین (۱۳۹۹). بررسی رابطه بین اعتیاد به مواد مخدر و ارتکاب جرم. رفاه اجتماعی، ۲۰ (۷۷)، ۱۸۱-۲۱۳.

<http://refahj.uswr.ac.ir/article-1-3409-fa.html>

ولی‌زاده، شاهرخ؛ مکوندی، بهنام؛ بختیارپور، سعید و حافظی‌فریا (۱۳۹۹). اثربخشی "درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد" بر تاب‌آوری و انعطاف

- 37(2), 130-157. <https://doi.org/10.1080/0164212X.2020.1853654>
- Edgemon, T. G., & Clay-Warner, J. (2019). Inmate mental health and the pains of imprisonment. *Society and Mental Health*, 9(1), 33-50. <https://doi.org/10.1177/2156869318785424>
- Henry, B. F. (2020). Typologies of adversity in childhood & adulthood as determinants of mental health & substance use disorders of adults incarcerated in US prisons. *Child Abuse & Neglect*, 99, 104251. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2019.104251>
- Hwang, S. M. (2023). How to prevent opioid abuse and addiction. *Korean Journal of Anesthesiology*, 76(3), 169-170. <https://doi.org/10.4097/kja.23304>
- Jones, M. S., Burge, S. W., Sharp, S. F., & McLeod, D. A. (2020). Childhood adversity, mental health, and the perpetration of physical violence in the adult intimate relationships of women prisoners: A life course approach. *Child Abuse & Neglect*, 101, 104237. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2019.104237>
- Khaledian M, Nemati Sogolittappeh F, Arjmand Kermani R. (2018). The Effectiveness of Teaching Emotional Intelligence on Loneliness and Resilience and Mental Health in addicts Addicts. *Journal of Disability Studies*, 8: 48-48. [Persian] <http://jdisabilstud.org/article-1-1081-fa.html>
- Kunyk, D., Inness, M., Reisdorfer, E., Morris, H., & Chambers, T. (2016). Help seeking by health professionals for addiction: A mixed studies review. *International Journal of Nursing Studies*, 60, 200-215. <https://doi.org/10.1016/j.ijnurstu.2016.05.001>
- Lee, A. Y., Kim, S. Y., Kwon, H. J., & Park, S. A. (2021). Horticultural therapy program for mental health of prisoners: Case report. *Integrative medicine research*, 10(2), 100495. <https://doi.org/10.1016/j.imr.2020.100495>
- Lerman, A. E., Harney, J., & Sadin, M. (2022). Prisons and mental health: Violence, organizational support, and the effects of correctional work. *Criminal justice and behavior*, 49(2), 181-199. <https://doi.org/10.1177/00938548211037718>
- Liu, H., Li, T. W., Liang, L., & Hou, W. K. (2021). Trauma exposure and mental health of prisoners and ex-prisoners: A systematic review and meta-analysis. *Clinical Psychology Review*, 89, 102069. <https://doi.org/10.1016/j.cpr.2021.102069>
- Namdarian, M., Janipoor Robati, R (2020). Investigating the Relationship between Crime and Drug Addiction. *Social Welfare Quarterly*, 20(77), 181-213. [Persian] <http://refahj.uswr.ac.ir/article-1-3409-fa.html>
- Perry, A. E., Martyn-St James, M., Burns, L., Hewitt, C., Glanville, J. M., Aboaja, A., ... & Swami, S. (2019). Interventions for drug-using offenders with co-occurring mental health problems. *Cochrane Database of Systematic Reviews*, 7;10(10). <https://doi.org/10.1002/14651858>
- Sahraei, A; Tirgari, A., & Mohammadi, K (2023). The effectiveness of mindfulness-based cognitive therapy on prisoners' cognitive resilience and flexibility. *Journal of Psychology and Education Science in the Third Millennium*, 22(7), 53-62. [Persian] <https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/2017680>
- Shahidi, M., & Mirzakan, H. (2023). Propagators and Teaching Life Skills to the Clients of Center for Correction and Education. *Ofogh e Tabligh*, 3(7), 101-120. [Persian] <https://doi.org/10.22081/jip.2023.65316.1082>
- Sohrabi F, Mamsharifi P, Rafezi Z, A'azami Y. (2019). Predicting Addiction Potential based on Mental Health, Social Support and Neuroticism and Agreeableness Personality Traits. *Iranian Journal of Psychiatric Nursing*, 6 (6), 57-66. [Persian] <http://ijpn.ir/article-1-1075-fa.html>
- Stanton, A. E., & Rose, S. J. (2020). The mental health of mothers currently and formerly incarcerated in jails and prisons: An integrative review on mental health, mental health treatment, and traumatic experiences. *Journal of Forensic Nursing*, 16(4), 224-231. <https://doi.org/10.1097/JFN.0000000000000302>
- Stephenson, T., Leaman, J., O'Moore, É., Tran, A., & Plugge, E. (2021). Time out of cell and time in purposeful activity and adverse mental health outcomes amongst people in prison: a literature review. *International Journal of Prisoner Health*, 17(1), 54-68. <https://doi.org/10.1108/IJPH-06-2020-0037>
- Valizadeh S, Makvandi B, Bakhtiarpour S, Hafezi F. (2020). The Effectiveness of "Acceptance and Commitment Therapy" (ACT) on resilience and cognitive flexibility in prisoners. *Journal of Health Promotion Management*, 9 (4), 78-89. [Persian] <http://jhpm.ir/article-1-1174-fa.html>
- Wallace, D., & Wang, X. (2020). Does in-prison physical and mental health impact recidivism?. *SSM-population health*, 11, 100569. <https://doi.org/10.1016/j.ssmph.2020.100569>